

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.05.122

**Inventaris van het archief van het Nederlandse
Gezantschap, later ambassade in Zuid-Afrika
(Pretoria), (1910) 1930-1954 (1955) en Consulaat in
Pretoria (Zuid-Afrika), 1941-1946**

Versie: 04-07-2021

R. Spork

Nationaal Archief, Den Haag 2006

This finding aid is written in Dutch.

INHOUDSOPGAVE

Beschrijving van het archief.....	7
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	8
Openbaarheidsbeperkingen.....	8
Beperkingen aan het gebruik.....	8
Materiële beperkingen.....	8
Aanvraaginstructie.....	8
Citeerinstructie.....	8
Archiefvorming.....	9
Geschiedenis van de archiefvormer.....	9
Verheffing van het consulaat-generaal tot gezantschap.....	9
Instelling en opheffing van het consulaat.....	9
Verheffing van het gezantschap tot ambassade.....	9
Het ressort van de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging.....	10
Opeenvolgende Nederlandse vertegenwoordigers te Pretoria (1930-1962).....	10
H.A. Lorentz.....	10
W.F. van Lennep.....	10
Ph.C. Visser.....	11
J. v.d. Berg.....	11
De Tweede Wereldoorlog.....	11
De Nederlandse Militaire Missie te Pretoria.....	12
Organisatie.....	12
Taak.....	12
De Hoofdambtenaar J.W. Klei.....	13
De handelsbeschermingsofficieren te Durban en Kaapstad.....	13
De scheepvaartinspectie te Durban.....	14
Het Marine Etablissement Soerabaja te Simonstad.....	14
Belangenbehartiging voor niet- Nederlandse regeringen en onderdanen.....	14
Luxemburg.....	14
Duitsland.....	14
Indonesië.....	15
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	15
De verwerving van het archief.....	17
Inhoud en structuur van het archief.....	18
Verantwoording van de bewerking.....	18
Verwant materiaal.....	19
Beschikbaarheid van kopieën.....	19
Verwante archieven.....	19
Overzicht van geraadpleegde bronnen.....	19
Publicaties.....	19
Archieven.....	19
 Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	 21
I. INVENTARIS ARCHIEF VAN HET GEZANTSCHAP/DE AMBASSADE TE PRETORIA.....	21
A. DIPLOMATIEKE EN CONSULAIRE WERKZAAMHEDEN VOOR DE NEDERLANDSE REGERING.....	21
ALGEMEEN.....	21
1 ORGANISME.....	22
1.1 Algemeen.....	22
1.2 Inrichting van de dienst, materieel- en personeels-aangelegenheden.....	22
1.2.1 Diplomatieke Dienst.....	22
1.2.2. Consulaire Dienst.....	24
1.2.2.1 Algemeen.....	24
1.2.2.2 (Honoraire) consulaten-generaal.....	24
1.2.2.3. (Honoraire) consulaten.....	25

1.3 Post- en Archiefzaken.....	26
1.4 Comptabele aangelegenheden.....	27
2 PROTOCOL.....	27
3 JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN.....	28
3.1 Algemeen.....	28
3.3 Publiekrecht.....	30
3.4 Privaatrecht.....	32
4 AANGELEGENHEDEN VAN OPENBARE ORDE, OPENBARE ZEDELIIKHEID, OPENBARE GEZONDHEIDSZORG, OPENBARE VEILIGHEID, VOLKSHUISVESTING, LEEFMILIEU.....	32
5 WATERSTAAT, VERKEER EN VERVOER, VERBINDINGEN EN ELEKTRONICA.....	33
6 ECONOMIE, MIGRATIE, ARBEID.....	34
6.1 Economie.....	34
6.2 Migratie.....	36
7 SOCIALE AANGELEGENHEDEN.....	37
8 CULTURELE AANGELEGENHEDEN, VOORLICHTING.....	39
8.1 Culturele en historische betrekkingen.....	39
8.2 Onderwijs.....	42
8.3 Wetenschappen.....	44
8.4 Culturele manifestaties en Kunst.....	44
8.5 Godsdienst.....	45
8.6 Voorlichting.....	45
9 STAATKUNDE, LANDSVERDEDIGING, INTERNATIONALE ORGANISATIES.....	46
9.1 Staatskunde.....	46
9.1.1 Algemeen.....	46
9.1.2 Zuid-Afrika.....	46
9.1.2.1 Binnenlandse staatkunde.....	46
9.1.2.2 Zuid-Afrika verhouding met de Britse Gemenebest.....	47
9.1.2.3 Zuid-Afrika buitenlandse betrekkingen.....	47
9.1.3 Nederland.....	48
9.1.3.1 Binnenlandse staatkunde.....	48
9.1.3.2 Nederland - verhouding met de koloniën.....	48
9.1.3.3 Nederland, Buitenlandse betrekkingen.....	49
9.2 Landverdediging.....	50
9.2.1 Werkzaamheden voortvloeiend uit de tweede wereldoorlog.....	50
9.2.1.1 Algemeen.....	50
9.2.1.2 Werkzaamheden voor het ministerie van defensie in samenwerking met de Nederlandse Militaire Missie.....	50
Organisme.....	50
Taak.....	50
a. Algemeen.....	50
b. Recruitering en uitzending van dienstplichtigen.....	51
c. Recruitering en uitzending van vrijwilligers.....	53
d. Terugkeer en demobilisatie van vrijwilligers en dienstplichtigen en evacuatie van burgers.....	54
e. ondersteuning van (gewezen)(militairen en hun (nagelaten) betrekkingen.....	55
f. Gesneuvelde Nederlandse dienstplichtigen.....	55
g. Eerbewijzen voor gewezen militairen of hun nagelaten betrekkingen.....	55
h. Dienstweigerars, gedeserteerde zeelieden, politiek onbetrouwbaren.....	56
9.2.1.3 Werkzaamheden voor de Nederlands-Indische overheid in samenwerking met de hoofdambtenaar J.W. Klei.....	57
9.2.1.4 Werkzaamheden voor het ministerie van marine te Batavia in samenwerking met de handelsbeschermingsofficieren te Durban en Kaapstad, 1941-1946.....	57
9.2.1.6 Werkzaamheden voor het ministerie van koloniën en de bevelhebber der zeestrijdkrachten in verband met het Marine Etablissement Soerabaja.....	58
9.2.2 Werkzaamheden niet voortvloeiend uit de tweede wereldoorlog.....	58
9.3 Internationale organisaties.....	59
B. DIPLOMATIEKE EN CONSULAIRE WERKZAAMHEDEN VOOR DE REGERING VAN DUITSLAND.....	59
C. DIPLOMATIEKE EN CONSULAIRE WERKZAAMHEDEN VOOR DE REGERING VAN INDONESIË.....	60
D. DIPLOMATIEKE EN CONSULAIRE WERKZAAMHEDEN VOOR DE REGERING VAN LUXEMBURG.....	60

II. INVENTARIS ARCHIEF CONSULAAT TE PRETORIA.....	61
Bijlagen.....	63
Concordans.....	63

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Ministerie van Buitenlandse Zaken: Gezantschap, later ambassade Zuid-Afrika (Pretoria) en Consulaat in Pretoria (Zuid-Afrika)

Periodisering:

archiefvorming: 1930-1954

oudste stuk - jongste stuk: 1910-1955

Archiefbloknummer:

Z41

Omvang:

580 inventarisnummer(s)13,00 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Gezantschap Zuid-Afrika (1929-1951)

Ambassade Zuid-Afrika, Pretoria (1951-1954)

Consulaat in Pretoria (Zuid-Afrika), , 1941-1946

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief bevat briefwisseling betreffende de inrichting van de diplomatieke en consulaire dienst, voorts stukken over publiek- en privaatrechtelijke en staatkundige aangelegenheden, economische zaken en migratie. Voorts stukken over oudstrijders uit de boerenoorlog en over het werven van Nederlandse dienstplichtigen tijdens de tweede wereldoorlog. Het archief bevat persoonsdossiers.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Deels openbaar, deels beperkt openbaar (A).

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Ministerie van Buitenlandse Zaken: Gezantschap, later ambassade Zuid-Afrika (Pretoria) en Consulaat in Pretoria (Zuid-Afrika), nummer toegang 2.05.122, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Gezantschap Zuid-Afrika, 2.05.122, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

VERHEFFING VAN HET CONSULAAT-GENERAAL TOT GEZANTSCHAP

In 1929 benoemde de regering van de Unie van Zuid-Afrika Daniel de Villiers tot gezant in Nederland. Dit was dertig jaar nadat zijn voorganger dr. W.J. Leyds, zij het toen alleen als gezant van de Zuid-Afrikaansche Republiek (Transvaal), als zodanig met standplaats te Brussel zijn intrede deed. Deze standplaats werd opgeheven na de Boerenoorlog van 1899-1902.

Reeds in 1938 waren berichten over een benoeming van een Zuid-Afrikaans gezant te Nederland doorgedrongen tot de Nederlandse regering. De minister van Buitenlandse Zaken F. Beelaerts van Blokland schreef in dat jaar aan de Hoge Commissaris van Zuid-Afrika te Londen de heer J.S. Smit, het volgende:

(...) Nu, zoals het behoorde, de Zuid-Afrikaansche Regeering het initiatief heeft genomen en tot de oprichting van een Gezantschap in Nederland heeft besloten, is de zaak van het Nederlandsche Gezantschap in Zuid-Afrika in een ander stadium gekomen. De instelling daarvan zou thans zijn te beschouwen als het antwoord van Nederland op het Afrikaansche initiatief. Het ligt echter voor de hand dat ik dat antwoord niet zou willen geven en zelfs generlei stap in die richting zou willen doen wanneer ik niet de zekerheid heb dat ik daarmee handel geheel in overeenstemming met de wenschen van de Regeering in Zuid-Afrika. Eerst wanneer ik van hare instemming verzekerd ben, kan ik officieel tot haar de vraag richten of de instelling van een Gezantschap te Pretoria haar aangenaam zou zijn (..) ¹.

De regering van de Unie van Zuid-Afrika reageerde positief. Bij Koninklijk Besluit van 5 april 1930 nr. 86 werd dr. H.A. Lorentz, consul-generaal te Pretoria met de persoonlijke titel van gezant, benoemd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister van de Nederlandse regering. Het consulaat-generaal, achtereenvolgens geleid door H.C. Bergsma (vanaf 16 maart 1888), F.J. Domela Nieuwenhuis (vanaf 13 februari 1895), F.M. Knobel (vanaf 18 november 1905), J.D. van Ketwich Verschuur (vanaf 1 maart 1913) en H.A. Lorentz (vanaf 19 november 1921), werd daarmee opgeheven en verheven tot gezantschap.

INSTELLING EN OPHEFFING VAN HET CONSULAAT

Voor de voortzetting van de consulaire werkzaamheden werd bij Koninklijk Besluit van 15 oktober 1930 nr. 28 te Pretoria een consulaat der Nederlanden opgericht. Het ressort van het consulaat strekte zich uit over de stad Pretoria. Respectievelijk waren consul: J. van Sighem (vanaf 15 oktober 1930), W.J. Geerling (vanaf 28 augustus 1933) en J.W.M. Diepenveen (vanaf 27 januari 1944). Het consulaat werd in 1946 opgeheven en als consulaire afdeling aan het gezantschap toegevoegd.

VERHEFFING VAN HET GEZANTSCHAP TOT AMBASSADE

In 1951 nam de Nederlandse regering het initiatief om de wederzijdse diplomatieke vertegenwoordigingen te Pretoria en Den Haag te verheffen tot de rang van ambassade. De verheffing van het gezantschap te Pretoria werd bekrachtigd bij Koninklijk Besluit van 8 juni 1951. De gezant J. v.d. Berg werd benoemd tot ambassadeur. De regering van Zuid-Afrika benoemde kolonel P. Imker Hoogenhout tot haar ambassadeur te Den Haag.

¹ Nationaal Archief. Kabinets- protocolarchief van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, 1871-1940 Inv. Nr.81 Corps Diplomatieque Zuid-Afrika, 1924-1940. Brief van 27-12-1928.

HET RESSORT VAN DE NEDERLANDSE DIPLOMATIEKE VERTEGENWOORDIGING

De wijzigingen in de status van de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging te Pretoria waren van invloed op de omvang van het ressort van deze vertegenwoordiging.

Onder de eerste gezant, H.A. Lorentz, omvatte het ressort de Unie van Zuid-Afrika. In 1941 werd als district van Harer Majesteit's Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister W.F. van Lennep vastgesteld: de Unie van Zuid-Afrika, benevens de Britse bezittingen en territoriën van Noord-West en Noord-Oost Rhodesia en het Nyasaland-Protectoraat; de Kenya-kolonie en Kenya-Protectoraat, het Uganda-Protectoraat, het Tangayka-gebied, de Portugese koloniën Angola (met inbegrip van Cabinda) en Mozambique en de Belgisch Congo, en de eilanden Mahé, Zanzibar, Port Louis en St. Denis. In de beschikking van de minister van Buitenlandse Zaken d.d. 16 december 1942, Afdeling Consulaire- en Handelszaken, Nr. 23324 staan, naast genoemde gebieden, vermeld de eilanden Madagascar, Rëunion, Mauritius, de Sychellen, Amiranten en overige Britse eilanden ten Zuiden van de Evenaar en ten Westen van 80° O.L..

Met ingang van 1 januari 1955 werden Zuid-Rhodesia en het Nyasaland-protectoraat, alsmede Portugees-Oost-Afrika (Mozambique) onttrokken aan het ambtsgebied van de ambassadeur J. v.d. Berg. De federatie van Rhodesia en van het consulaat-generaal te Salisbury. Zie het kaartje op blz. 21.

OPEENVOLGENDE NEDERLANDSE VERTEGENWOORDIGERS TE PRETORIA (1930-1962)

H.A. LORENTZ

Hendrikus Albertus Lorentz werd 18 september 1871 geboren te Oudewater. In 1900 promoveerde hij tot doctor in de rechtswetenschappen te Utrecht, waar hij ook biologie studeerde. In de jaren 1901-1902 nam hij deel aan een wetenschappelijke expeditie onder leiding van prof. C.E.A. Wichmann naar Noord Nieuw Guinea. In 1913 werd hij benoemd tot aspirant vice-consul. Na gewerkt te hebben bij het consulaat-generaal te Kopenhagen en het departement van Buitenlandse Zaken arriveerde hij in 1916 te Kaapstad met de persoonlijke titel van vice-consul. Vijf jaar later werd hij benoemd tot consul in algemene dienst met de persoonlijke titel van consul-generaal te Pretoria. Zijn benoeming tot consul-generaal volgde in 1926. In 1930 werd hij benoemd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Pretoria. Van de buitenlandse vertegenwoordigers in Zuid-Afrika overhandigde hij als eerste zijn geloofsbriefven, waardoor hij leider werd van het nieuwe diplomatieke corps. Eervol ontslag werd hem verleend bij Koninklijk Besluit van 16 november 1937 nr. 39. Hij overleed in 1944.

W.F. VAN LENNEP

Jonkheer Willem Frederik van Lennep werd 20 december 1894 geboren te Amsterdam. Van Lennep begon zijn carrière in de diplomatie in 1919 te Boekarest. Daarna was hij werkzaam bij het Kabinet van de minister van Buitenlandse Zaken, het gezantschap te Berlijn, het Comité van Controle betreffende de economische en financiële wederopbouw van Oostenrijk, het gezantschap te Constantinopel en wederom het gezantschap te Boekarest, waar hij in 1928 werd bevorderd tot gezantschapssecretaris der eerste klasse. In 1931 werd hij als zodanig overgeplaatst van Boekarest naar Pretoria. Na zijn bevordering tot gezantschapsraad in 1934 werd hij in 1935 toegevoegd aan het gezantschap te Brussel.

In 1937 keerde hij terug naar Zuid-Afrika in verband met zijn benoeming tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Pretoria. In 1944 werd Van Lennep teruggeroepen uit Pretoria en met ingang van 28 januari 1945 tijdelijk geplaatst op het ministerie van Buitenlandse Zaken. Bij Koninklijk Besluit van 7 juni 1945 nr. 9 werd hij benoemd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister bij het Deense Hof. Hij overleed te Denemarken in 1950.

PH.C. VISSER

Philips Christiaan Visser, Glacioloog en diplomaat, werd 8 mei 1882 geboren te Schiedam. Hij was de zoon van G.B. Visser, eigenaar-directeur van de familiezaak "De Graauwe Hengst" een jeneverstokerij in Schiedam. In 1916 werkte hij een half jaar bij het gezantschap te St. Petersburg. Na de eerste wereldoorlog werd hij (in 1919) als Attaché-Honorair toegevoegd aan het gezantschap te Stockholm, waar hij met min of meer grote tussenpozen werkzaam bleef tot 1931. Genoemde "tussenpozen" werden veroorzaakt door de deelname van dr. Visser aan de expeditie van 1922, 1925 en 1929 naar het Karakorum-gebergte in Centraal Azië. In 1931 werd hij benoemd tot consul-generaal te Calcutta en in 1938 tot gezant te Ankara. Zeven jaar later, in 1945, werd hij overgeplaatst naar Pretoria. Van 1948 tot 1950 bekleedde hij zijn laatste diplomatieke post te Moskou. Ph.C. Visser overleed te Wassenaar in 1955.

J. V.D. BERG

Jan van den Berg werd geboren te Hazerswoude op 17 juli 1899. Hij studeerde Chinese taal aan de universiteit te Leiden. Zijn eerste standplaats was Peking (1922-1923). Daarna was hij achtereenvolgens werkzaam te Shanghai (1923-1927), Tsjoenking (1939-1940), Shanghai (1940-1942), Tsjoenking (1942-1945) en Nanking (1945-1948).

Bij Koninklijk Besluit van 1 juni 1948 Nr. 41 werd J. v.d. Berg benoemd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Pretoria. In 1951 werd het gezantschap verheven tot ambassade en werd J. v.d. Berg benoemd tot ambassadeur kort nadat te Den Haag tussen Nederland en Zuid-Afrika een cultureel akkoord was gesloten.

In 1962 werd van de Berg eervol ontslag verleend. Hij overleed te Frankrijk in 1982.

DE TWEDE WERELDOORLOG

Met het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog namen de werkzaamheden van het gezantschap dermate toe, dat de hulp van vrijwilligers moest worden ingeroepen. Buiten bezwaar van 'slands schatkist werden tijdelijk aan het gezantschap toegevoegd: luitenant P.M. de Boer die de leiding op zich nam van de militaire afdeling, prof. Dr. M. Bokhorst die de behandeling op zich nam van de Afrikaansche correspondentie en de persafdeling dirigeerde, dr. F. Daubenton, consul met de persoonlijke titel van consul-generaal, die de leiding kreeg van de afdeling Rode Kruis werk en - voor administratieve en comptabele werkzaamheden - de heer W.J. Geerling, consul te Pretoria, alsmede de dames R. Beezhold (geb. Roelofs), dr. M.G. Mes, E. Mönnig en E.E. Wijers. Tegen betaling werd de heer J.H. Schmöll, boekhouder van de voormalige Duitse Bescherming, aangesteld voor het beheer en de administratie van de noodleningsfondsen.

Daarnaast werden door de Nederlandse regering personen aan het gezantschap toegevoegd belast met speciale opdrachten zoals de rekrutering van Nederlandse dienstplichtigen in Zuid-Afrika. Achtereenvolgens zullen worden besproken de werkzaamheden van het gezantschap voor het ministerie van Defensie in samenwerking met de Nederlandse militaire Missie, de werkzaamheden voor de Nederlands-Indische overheid in samenwerking met de Hoofdamtenaar J.W. Klei, de werkzaamheden voor het Ministerie van Waterstaat in samenwerking met de Scheepvaartinspectie te Durban en de werkzaamheden voor het Ministerie van Koloniën en de Bevelhebber der Zeestrijdkrachten in verband met het Marine Etablissement Soerabaja te Simonstad.

DE NEDERLANDSE MILITAIRE MISSIE TE PRETORIA

ORGANISATIE

In 1941 ging de Nederlandse regering over tot het rekruteren van Nederlandse dienstplichtigen verblijven buiten Groot-Brittannië, het door de Duitsers veroverde Nederlandse gebied en de Nederlandse koloniën. Daartoe werd het Koninklijk Besluit Nr. 9 van 28 februari 1941 uitgevaardigd waardoor alle in Zuid-Afrika aanwezige mannelijke Nederlanders geboren tussen 1-1-1904 en 1-1-1922 werden ingelijfd bij de Nederlandse strijdkrachten (marine en landmacht).

Ter uitvoering van dit Besluit zond de Nederlandse regering in 1941 een Militaire Missie naar Pretoria. Deze bestond uit vier personen, te weten: de gepensioneerde schout-bij-nacht J. Bosma, luitenant-kolonel dr. C.F. Koch, eersten-luitenant ir. W.M. Reuhl en kapitein-kolonel ter zee A. Boosman, die reeds vanaf 1940 als nautisch officier werkzaam was bij het consulaat te Kaapstad. Dr. C.F. Koch keerde in augustus 1942 terug naar Groot-Britannië. P.M. de Boer, die als honorair attaché was verbonden aan het gezantschap onder meer belast met de leiding van de militaire afdeling (zie boven), werd benoemd tot hoofd van de Missie. In augustus 1947 werd hem ontslag verleend. Zijn opvolger, reserve majoor J.M.J. Noordendorp, werd al met ingang van 1 april 1947 belast met de leiding van de missie. Voorheen (vanaf aug. 1942) was Noordendorp als administrateur werkzaam bij de Militaire Missie. Na het vertrek van dr. Koch werd als medisch adviseur, belast met het toezicht op de uitslag van de medische keuringen van dienstplichtigen, benoemd dr. F. Daubenton. Vóór die tijd had Daubenton, consul te Johannesburg, de leiding van de afdeling Rode Kruis werk van het gezantschap (zie boven).

Hij werd in 1944 medisch adviseur opgevolgd door prof. Dr. W.G. de Haas. De Militaire Missie te Pretoria werd 1 september 1947 opgeheven. De heer Noordendorp werd aan het gezantschap te Pretoria toegevoegd als hoofd van een Militair Bureau belast met de afwikkeling van talrijke zaken, meest van comptabele aard (leningen, onderstanden, pensioenen).

TAAK

Het was de taak van de Missie door middel van doelmatige propaganda het dienstnemen bij de Nederlandse strijdkrachten in Groot-Brittannië of Canada en later ook in Nederlands-Indië te bevorderen. In eerste instantie beschikte men niet over sancties om het dienstnemen bij de Nederlandse strijdkrachten af te dwingen. Wel werd aan dienstweigeraars iedere vorm van consulaire bijstand onthouden. Vanaf 1942 beschikte men over de mogelijkheid dienstweigeraars naar Suriname te deporteren, waar zij werden geïnterneerd. Voor op de grond van hun religieuze overtuiging erkende dienstweigeraars bestond de mogelijkheid om administratieve werkzaamheden te verrichten in Groot-Brittannië.

Van de Nederlandse vertegenwoordigers in Zuid-Afrika werd verlangd, dat zij medewerking zouden verlenen aan de verschillende maatregelen betreffende het oproepen van dienstplichtigen, zoals het registreren van dienstplichtigen (hetgeen werd bemoeilijkt door het ontbreken van een burgerlijke stand in Zuid-Afrika), het verzenden/doorgeleiden van formulieren inzake de keuring van dienstplichtigen, idem van aanvraagformulieren voor kostwinnersvergoeding. De Nederlandse vertegenwoordigers konden bij het rekruteren van dienstplichtigen rekenen op de steun van de Zuid-Afrikaanse regering. Slechts met grote moeite was het de regering-Smuts in september 1939 gelukt om Zuid-Afrika aan Britse zijde aan de Tweede Wereldoorlog te doen deelnemen. Smuts' tegenstander generaal Hertzog, op wie Nederland in 1939 een beroep deed om te interveniëren bij Adolf Hitler ter voorkoming van een inval in Nederland, was een tegenstander van neutraliteit². Anti-Britse sentimenten speelden sinds de Boerenoorlog van 1899-1902 een grote rol in Zuid-Afrika. Om deze niet nog meer aan te wakkeren legde Smuts de nadruk op het feit, dat Zuid-Afrika samen met Nederland vocht. Deze houding verklaart waarom hij de Nederlandse rekrutering in

Zuid-Afrika steunde zoveel hij kon. Zo werden Nederlandse dienstweigeraars door de Zuid-Afrikaanse autoriteiten gearresteerd en ter deprotatie aan de Nederlandse autoriteiten uitgeleverd.

L de Jong:

Van de ruim drie-en-twintighonderd mannen die tot eind oktober '44 onder de dienstplicht vielen, werden bijna negenhonderd medisch afgekeurd en kregen ruim driehonderd vrijstelling wegens hun plaats in het economisch leven of om andere redenen. Naar ruim tachtig dienstweigeraars was men in oktober '44 nog zoekende, ruim zeventig waren afgevoerd. Honderdzeventig personen hadden dienstgenomen in Indië of de West, bijna honderdveertig waren naar het Zuid-Afrikaanse leger overgegaan en zeshonderdvijftig waren voor dienst bij de Irene-Brigade naar Engeland vertrokken - daar kwamen er zeshonderd aan: vijftig man die in oktober '42 ingescheept waren, verdronken toen hun schip getorpedeerd werd ³.

DE HOOFDAMBTENAAR J.W. KLEI

Bij de rekrutering van dienstplichtigen ondervond de Militaire Missie concurrentie van de hoofdamtenaar J.W. Klei. Deze werd in juni 1941 door de Nederlands-Indische regering uitgezonden naar Pretoria om in Zuid-Afrika burgerpersoneel te werven voor de Nederlands-Indische overheid in het bijzonder voor het Departement der Marine en de daaronder ressorterende diensten (inclusief de werving van militair personeel voor de zeemacht). Omtrent de keuze van de uit te zenden personen moest J.W. Klei steeds in overleg treden met de functionaris van de militaire Missie die belast was met de werving in Zuid-Afrika van militair personeel voor de Nederlandse zeemacht. De gezant verstreekte eventueel inlichtingen over de (politieke) betrouwbaarheid van de uit te zenden personen. In oktober 1942 verliet J.W. Klei de Unie van Zuid-Afrika.

DE HANDELSBESCHERMINGSOFFICIEREN TE DURBAN EN KAAPSTAD

In 1940 werd luitenant ter zee A. Boosman als nautisch adviseur geplaatst bij het consulaat te Kaapstad en in 1941 werd als zodanig geplaatst bij het consulaat te Durban luitenant ter zee E.B. Willemstijn. Het was hun taak koopvaardij-aangelegenheden te behandelen verband houdend met de oorlogstoestand en dus niet behorend tot de rechtstreekse en gebruikelijke werkzaamheden van de consuls. Zij stonden onder het hoofd van de handelsbescherming (HHB) te New York C.H. Brouwer. De benaming "nautisch adviseur" werd vervangen door die van "officier van de handelsbescherming". De HBO A. Boosman werd in oktober 1942 overgeplaatst naar Durban. De HBO te Durban, E.B. Willemstijn, werd overgeplaatst naar Kaapstad en kwam rechtstreeks onder bevel te staan van A. Boosman. Over de positie van de aan de consulaten toegevoegde HBO's ontstond een uitvoerige discussie tussen Buitenlandse Zaken en Marine, nadat sommige consulaire ambtenaren hun ongenoegen hadden geuit over het al te zelfstandig optreden van de HBO's. Vooral tussen A. Boosman en de gezant Van Lennep rezen moeilijkheden over hun formele verhouding. Buitenlandse Zaken zwichtte voor de opvatting van Marine, dat het "met het oog op het militaire karakter der Handelsbescherming de voorkeur verdiende voortaan HBO's niet aan consulaire ambtenaren, die civiele autoriteiten zijn, toe te voegen" ⁴. De HBO's kregen een meer zelfstandige positie. Dit had tot gevolg dat een groot deel van de belangenbehartiging van individuele schepelingen door de consuls uit handen werden gegeven aan de HBO's, die de neiging hadden deze belangen ondergeschikt te maken aan het in de vaart houden van schepen krachtens de toen geldende vaarplicht ⁵.

3 L.de Jong, Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog. Deel 9 Londen eerste helft. 's-Gravenhage 1979, blz. 704.

4 A. Kersten, Buitenlandse Zaken in Ballingschap. Groei en verandering van een ministerie 1940-1945. Alphen aan de Rijn 1981, blz.156

5 Als boven, blz. 157.

Vanaf 1 maart 1944 bleef de post van HBO te Durban onbezet. Het ressort van de HBO te Kaapstad werd uitgebreid met dat van de vroegere HBO te Durban. Met ingang van 1 oktober 1945 werd de post van HBO te Kaapstad opgeheven.

DE SCHEEPVAARTINSPECTIE TE DURBAN

In verband met de vordering door de Nederlandse regering van alle koopvaardij schepen onder Nederlandse vlag in haar bezit, rees bij de Minister van Waterstaat het voornemen om de Nederlandse scheepvaartwetgeving voor de duur van de bezitsvordering op al deze schepen van toepassing te verklaren. Dit was met name van betekenis voor de veiligheidsvoorschriften, het toezicht en de diploma-eisen met betrekking tot het personeel. Het voornemen van de Minister van waterstaat werd uitgevoerd in 1942. Voor het toezicht op de Nederlandse schepen in niet-vijandelijk en niet door de vijand bezet gebied buiten het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland werden "inspecteurs in buitengewone dienst voor de scheepvaart" benoemd in de Verenigde Staten, de Unie van Zuid-Afrika en Australië. De inspecteurs waren onder meer bevoegd tot het afgeven namens de Nederlandse regering van certificaten van deugdelijkheid en (radio-)veiligheidslicenties. Zij stonden in het land waar zij werkzaam waren onder algemeen toezicht van de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiger.

Bij Koninklijk Besluit van 1 oktober 1942 Nr. 2 werd de kapitein-luitenant ter zee der Koninklijke Marine Reserve mr. A. Boosman benoemd tot inspecteur van de scheepvaart te Durban.

Als expert werd benoemd de heer S. de Haan. In 1944 werd Boosman opgevolgd door de heer M.C.M. Cornelis, gezagvoerder ter koopvaardij. In 1945 werd de post te Durban opgeheven.

HET MARINE ETABLISSEMENT SOERABAJA TE SIMONSTAD

In maart 1942 werd als gevolg van de Japanse bezetting van Java het Marine Etablissement Soerabaja geëvacueerd naar Simonstad in Zuid-Afrika. De directeur van het ME Soerabaja, C.W. Heringa, ressorteerde voor de oorlogvoering onder de Bevelhebber der Zeestrijdkrachten en administratief onder de Minister van Koloniën. Het etablissement werd tijdelijk opgenomen in de "Naval Dockyard" te Simonstad en de Zuid-Afrikaanse oorlogsindustrie. Het gezantschap te Pretoria verleende evenals het consulaat te Kaapstad hulp bij de behartiging van de persoonlijk belangen van het personeel van het Marine Etablissement.

BELANGENBEHARTIGING VOOR NIET- NEDERLANDSE REGERINGEN EN ONDERDANEN

Naast de diplomatieke en consulaire werkzaamheden voor de Nederlandse regering, was het gezantschap ook belast met werkzaamheden voor niet-Nederlandse regeringen, te weten (in chronologische volgorde): de regeringen van Luxemburg, Duitsland en Indonesië.

LUXEMBURG

In alle plaatsen waar Luxemburg geen eigen diplomatieke vertegenwoordiging bezat waren sinds 1880 de Nederlandse gezanten belast met de diplomatieke bescherming van de belangen van de Luxemburgse onderdanen. De behandeling van politieke aangelegenheden van de Luxemburgse regering waren hiervan uitgesloten. Deze was opgedragen aan de Belgische diplomatieke ambtenaren. De belangenbehartiging van de Luxemburgse onderdanen werd beëindigd in 1940.

DUITSLAND

In 1939 verzocht de Duitse regering de Nederlandse regering om de gezant Van Lennep de bescherming van de Duitse belangen in Zuid-Afrika en het mandaatgebied Zuid-West-Afrika op te dragen.

Dit in verband met de tussen de Unie van Zuid-Afrika en Duitsland ingetreden oorlogstoestand.

Sedert 10 mei 1940 werden de Duitse belangen in Zuid-Afrika waargenomen door de Spaanse regering.

INDONESIË

In 1949 werd ter Ronde Tafel Conferentie overeengekomen, dat "indien een der deelgenoten in de Nederlands-Indische Unie bij enige vreemde mogendheid geen eigen diplomatieke vertegenwoordiging heeft, hij bij voorkeur zijn belangen door de diplomatieke vertegenwoordiging van de andere deelgenoot bij mogendheid zal doen behartigen ⁶". Op grond van deze overeenkomst werd in 1950 de gezant Van den Berg de diplomatieke belangenbehartiging van Indonesië opgedragen. In 1952 gaf de minister van Buitenlandse Zaken van de Republiek Indonesië te kennen dat in verband met de uitbreiding van het aantal Indonesische vertegenwoordiging in het buitenland zijn regering met ingang van 17 jan. 1953 genoemde regeling als geëindigd zou willen beschouwen. De Nederlandse regering zou op verzoek van de Indonesische regering nog slechts incidenteel haar bemiddeling verlenen.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

In juni 1953 vroeg de tijdelijke zaakgelastigde te Pretoria aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken inlichtingen omtrent de overdracht en vernietiging van het archief (1888-1950) van de Nederlandse vertegenwoordiging te Pretoria. De lengte van dit archief bedroeg ongeveer 80 meter. In overleg met het Ministerie werden op de post kostwinnersvergoeding; dossiers inzake onderstand; kwitanties en andere comptabiliteitsbescheiden alsmede doorslagen van correspondentie door consulaten gevoerd met derden. De stukken ouder dan twintig jaar werden in augustus 1954 in zeven kisten verpakt naar het Ministerie gezonden. In december 1953 waren reeds acht kisten, bevattende het archief van de Militaire Missie, door de ambassadeur naar het Ministerie van Oorlog gezonden. In Pretoria bleven achter: het kaartsysteem van Nederlandse dienstplichtigen en enkele nog niet afgesloten dossiers inzake leningen en pensioenen (deze dossiers zijn opgenomen in het archief van de Nederlandse ambassade te Pretoria, 1955-1964).

Volgens opgave van Mw. Vixseboxse, belast met archiefwerkzaamheden op de ambassade te Pretoria, beschikte de ambassade in 1960 over een archief ter lengte van ongeveer 125 meter ⁷. Het archief bevatte stukken betreffende het consulaat-generaal/gezantschap/de ambassade te Pretoria (1888-1960), het consulaat te Pretoria (waarvan de stukken werden gedeponereerd bij het gezantschap toen het consulaat in 1946 werd opgeheven), stukken betreffende de werkzaamheden voor de Militaire Missie door het gezantschap te Pretoria en het consulaat te Durban, stukken betreffende de werkzaamheden van de landbouwwattaché te Pretoria, stukken betreffende de consulaten te Durban en Johannesburg en de vice-consulaten te St. Denis en Potchefstroom. Nadat op de post een en ander was vernietigd werd in december 1960 ongeveer 15 meter archief verstuurd naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Bij deze zending bevond zich et archief (1,5 meter) van de voormalige landbouwwattaché J.G. Ossewaarde, dat werd overgedragen aan het Ministerie van Landbouw en Visserij en het bovengenoemde oud archief van de Nederlandse vertegenwoordiging te Pretoria, Johannesburg, Durban, Potchefstroom en St. Denis.

De bescheiden van de Nederlandse vertegenwoordiging te Pretoria en Durban die betrekking hebben op de werkzaamheden voor de Militaire Missie (en dus niet de neerslag vormen van werkzaamheden van de Missie) werden in 1961 ten onrechte door de archivaris van het Ministerie van buitenlandse Zaken mw. M.W. Jurriaanse overgedragen aan het Ministerie van Defensie (in

6 Inv.nr.567. Brief DOA/IN 2 mei 1950,agenda nr. 43985-3625 GS/342

7 Archief van het Ministerie van Buitenlandse Zaken code I, 1955-1964 153.0 Pretoria overdracht en vernietiging van deel II, 1955-1964, Brief van Mw. Vixseboxse aan Mw. Jurriaanse d.d. 15 maart 1960

1977 stuurde het Ministerie van Defensie de stukken terug). In 1967 en 1972 werden gedeelten van het archief van de Nederlandse vertegenwoordiging te Pretoria over de jaren 1910-1960, ter lengte van ongeveer 6 meter naar het Ministerie gestuurd. In 1983 ontdekte men te Pretoria nog enkele stukken uit de periode 1895-1949. Op het Ministerie werden de comptabele stukken vernietigd en de rest werd ingevoegd in het reeds overgezonden archief. De lengte van het aan het Ministerie overgedragen archief (1888-1954) van de Nederlandse vertegenwoordiging te Pretoria bedroeg oorspronkelijk 43 meter. Waarschijnlijk werd dit door de heer C.B. Quist, in 1979 belast met de voorlopige inventarisatie van het archief, teruggebracht tot 15,60 meter (inclusief de bescheiden die de neerslag vormen van de werkzaamheden voor de Militaire Missie; lengte ongeveer 3,70 meter).

De heer C.B. Quist onderscheidde in het archief vier delen:

1. ingekomen stukken van "algemene aard" over de jaren 1888-1903, niet geordend volgens een archiefcode,
2. stukken over de jaren 1904-1951 ingedeeld volgens een lettercode (zie inv.nr. 95.)
3. stukken die werden ingedeeld volgens de "leidraad voor het opbergen van de archieven op de posten" van 1950 (zie inv.nr. 96.). De "leidraad" bevatte een numerieke code die de voorloper was van de in 1952 bij het Ministerie ingevoerde decimale code. De hoofdingeling van deze numerieke code is als volgt:
 - 0 Algemeenheden
 - 1 Diplomatieke zending
 - 2 Protocollaire aangelegenheden
 - 3 Consulaire aangelegenheden
 - 4 Verhouding tot land accreditering en verblijf en andere landen, rapportage en voorlichting op
 - Land
 - 5 Verhouding tot en rapportage over internationale organisaties
4. Stukken ingedeeld volgens de in 1952 ingevoerde decimale archiefcode (zie inv.nr.96). De hoofd-
5. groepen van deze code zijn:
 - 0 Algemeen
 - 1 Organisme
 - 2 Protocol
 - 3 Juridische aangelegenheden
 - 4 Aangelegenheden van openbare orde, openbare zedelijkheid, openbare gezondheidszorg,
 - openbare veiligheid, volkshuisvesting, leefmilieu
 - 5 Waterstaat, verkeer en vervoer, verbindingen en elektronica
 - 6 Economie, migratie en arbeid
 - 7 Sociale aangelegenheden
 - 8 Culturele aangelegenheden, voorlichting
 - 9 Staatskunde, landsverdediging, internationale organisaties

Van Stukken van "algemene aard", de stukken geordend volgens de lettercode en de stukken geordend volgens de eerste numerieke code is door C.B. Quist in 1979 een inhoudsopgave vervaardigd.

Van de stukken geordend volgens de decimale code is in 1983 een inhoudsopgave vervaardigd door P.F.C. de Bruin (zie voor beide inhoudsopgaven inv.nr.105). In chronologisch opzicht overlaptten beide archiefbestanddelen elkaar. Het "gedeelte Quist" besloeg de periode 1888-1954 en het "gedeelte De Bruin" de periode 1906-1954. De overlapping was een gevolg van de onnauwkeurige scheiding van beide archiefbestanddelen en van het feit dat veel oude dossiers waren "omgenummerd" volgens de decimale code.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is krachtens bepalingen van de Archiefwet overgebracht.

Inhoud en structuur van het archief

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

De archiefbestanddelen die door Quist en De Bruin behandeld zijn, zijn door mij samengevoegd tot een geheel en - voor wat betreft de hoofdingeling - geordend volgens de decimale code. In verband met de bepaling in de archiefwet (1962) dat bescheiden welke ouder zijn dan vijftig jaar binnen een tijdvak van tien jaar moeten worden overgebracht naar het Algemeen Rijksarchief zijn de archieven van het Ministerie van Buitenlandse Zaken van na de Tweede Wereldoorlog verdeeld in blokken van tien jaar (1e blok 1945-1954, 2e blok 1955-1964 enz.). Van het archief van de Nederlandse vertegenwoordiging te Pretoria (1888-1954) heb ik de stukken van 1888 tot en met 1929 afgescheiden (zie lijst van afgescheiden stukken). Deze kwamen het eerst in aanmerking voor overdracht aan het Algemeen Rijksarchief. De stukken vanaf 1929 zijn opgenomen in het eerste blok. Het jaar 1930 heb ik als scheidslijn tussen het zogenaamde oud archief (1888-1929) en jong archief (1930-1954) gekozen, omdat toen het consulaat-generaal verheven werd tot gezantschap.

De bescheiden behorend tot het archief van het Nederlandse gezantschap/de ambassade te Pretoria (1930-1954) heb ik onderverdeeld in A) stukken betreffende de diplomatieke en consulaire werkzaamheden voor de Nederlandse regering en B) stukken betreffende de diplomatieke en consulaire werkzaamheden voor niet-Nederlandse regeringen.

De onder A genoemde stukken zijn voor wat betreft de hoofdingeling geordend volgens de decimale archiefcode van het Ministerie. De onder B genoemde stukken zijn geordend naar land. De bescheiden behorend tot het archief van het Nederlandse consulaat te Pretoria zijn vanwege het geringe aantal niet in rubrieken onderverdeeld. Daar in de indicateurs (agenda's waarin de plaats van de stukken in het archief is aangegeven) en op de stukken voornamelijk de dossierindeling staat volgens de door de Nederlandse vertegenwoordiging te Pretoria gebruikte lettercode, heb ik deze indeling tussen haakjes achter de inventarisnummers geplaatst. In de concordans vindt men in de eerste kolom de oude aan de lettercode ontleende nummers en in de tweede kolom de verwijzing naar de nieuwe inventarisnummers. Eveneens achter de inventarisnummers geplaatst heb ik de aan de decimale code ontleende codenummers. Deze zijn niet opgenomen in de concordans.

Verwant materiaal

BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

Voor meer informatie betreffende de Nederlandse Militaire Missie, zie toegangsnummer 2.13.50. Dat betreft het archief van de Nederlandse Militaire Missie en Militair Bureau, (1940) 1941-1950 (1951) voor wat betreft het Gezantschap te Pretoria.

OVERZICHT VAN GERAADPLEEGDE BRONNEN

PUBLICATIES

Hoof, J.P.C.M. van. *Inventaris van het archief van de Nederlandse Militaire Missie en het Militaire Bureau van het Nederlands gezantschap te Pretoria 1941-1950* (1951). Inleiding blz. 1-8. Ministerie van Defensie, 1983. Jong, L. de. *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog*. Deel 9 Londen, eerste helft. 's-Gravenhage: Martinus Nijhoff, 1979. Kersten, A. *Buitenlandse Zaken in ballingschap. Groei en verandering van een ministerie 1940-1945*. Alphen aan den Rijn, 1981.

ARCHIEVEN

A. ARCHIEVEN VAN HET MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Londens Archief (gewoon of groot archief) 1940-1945: DBD Diplomatieke en Consulaire ambtenaren, Jhr.W.F. van Lennep, 1942-1945 (doos 518); DBD Zuid-Afrika, Pretoria (doos 547); AZ/JZ-MIL.Militaire Zaken; 51 Kostwinnersvergoeding of oorlogsvergoedingsbeschikking voor Nederlandse militairen o.a. in Zuid-Afrika, 1940-1945.

Londens Archief (geheime stukken) 1940-1945: Politieke rapporten van de Buitenlandse Posten. Politieke rapporten Afrika, Pretoria, 1940-1945 (18 rapporten, doos 2); Juridische Zaken; 37 Dienstweigeraars in Zuid-Afrika, deportatie en bestraffing, 1942-1945.

Archief Code 1 DED 1945-1954: 10 Algemeen. Zuid-Afrika/Pretoria, Postreports deel I, 1954; 101 Organisatie posten. Zuid-Afrika/Pretoria, consulaten; Organisatie consulaire dienst, 1946-1953; 130.1 Samenstelling personeel. Zuid-Afrika/Pretoria; - Personeelsbezetting en salarisregeling, 1946-1947; - Bezetting deel I, 1945-1954; - Bezetting en werkzaamheden Militaire Missie, 1946-1951; 131 Van aanstelling tot ontslag. Zuid-Afrika/Pretoria.; - Militair attaché, 1951; - PD Lennep, Jhr. W.F.van Algemeen, 1945-1950; - PD Visser, Dr. Ph.C. Algemeen, 1946-1951; 132.6 Klachten. Zuid-Afrika/Pretoria. Deel I, 1946-1954.

Archief Code 1 DBD 1955-1964: 101 Organisatie posten. Zuid-Afrika/Pretoria, consulaten. Organisatie consulaire dienst deel II, 1957; 131 Van aanstelling tot ontslag. Zuid-Afrika/Pretoria. PD J. van den Berg, deel I t/m V, 1945-1964 (1982).

Archief Code 1 1945-1954: 153.0 Overdracht en Vernietiging, Pretoria deel I, 1952-1954.

Archief Code 1 1955-1964: 151.0 Pretoria, archiefadministratie deel I, 1955-1962; 152.0 Overdracht en vernietiging, Pretoria deel II, 1959-1961.

Archief Code 1 1965-1974: 151.0 Algemeen (archiefadministratie) map 2434 Pretoria, deel II, 1965-1972; 153.0 Overdracht en vernietiging, map 2564, Pretoria deel II, 1965-1972.

Archief Code 1 1975-1984: 153.0 Overdracht en Vernietiging, Pretoria deel IV, 1977-1984.

B. ARCHIEVEN VAN HET ALGEMEEN RIJKSARCHIEF

Kabinets- en protocolarchief van het ministerie van Buitenlandse Zaken 1871-1940: 81 Corps Diplomatique Zuid-Afrika, 1924-1940.

Archief Mr. H.A. Lorentz. Collectienummer 384.

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

I. INVENTARIS ARCHIEF VAN HET GEZANTSCHAP/DE AMBASSADE TE PRETORIA

A. DIPLOMATIEKE EN CONSULAIRE WERKZAAMHEDEN VOOR DE NEDERLANDSE REGERING

ALGEMEEN

1-28 Indicateurs, agenda's waarin de plaats van de stukken in het archief is aangegeven;
1929-1954

1	25 nov. 1929 - 5 feb. 1932
2	6 feb. 1932 - 9 jan. 1934
3	9 jan. 1934 - 15 Jan. 1936
4	16 jan. 1936 - 1 april 1938
5	4 apr. 1938 - 31 dec. 1938
6	2 jan. 1939 - 7 jun. 1940
7	7 jun. 1940 - 31 dec. 1940
8	2 jan. 1941 - 31 dec. 1941
9	2 jan. 1942 - 23 sep. 1942
10	23 sep. 1942 - 30 dec. 1942
11	2 jan. 1943 - 14 aug. 1943
12	14 aug. 1943 - 31 dec. 1943
13	2 jan. 1944 - 30 dec. 1944
14	5 jan. 1945 - 30 dec. 1945
14A	jan. 1946 - sep. 1946
14B	sep. 1946 - dec. 1946
14C	jan. 1947 - feb. 1948
14D	feb. 1948 - dec. 1948
14E	jan. 1949 - dec. 1948
14F	jan. 1950 - jul. 1951
14G	jul. 1951 - 10 mrt. 1952
15	14 jan. 1946 - 26 jun. 1946 dubbel?
16	2 jan. 1947 - 14 apr. 1947 dubbel?
17	14 apr. 1947 - 3 jun. 1947 dubbel?
18	10 mrt. 1952 - 16 jun. 1952
19	9 jun. 1952 - 15 sep. 1952
20	15 sep. 1952 - 1 dec. 1952
21	2 dec. 1952 - 19 feb. 1953
22	19 feb. 1953 - 3 okt. 1953
23	4 mei 1953 - 17 jul. 1953
24	10 jul. 1953 - 3 okt. 1953
25	2 okt. 1953 - 23 dec. 1953
26	28 dec. 1953 - 22 mrt. 1954
27	22 mrt. 1954 - 25 jun. 1954
28	28 jun. 1954 - 24 sep. 1954

Jan. 1940 - apr. 1942

1 ORGANISME

1.1 ALGEMEEN

- 30** Circulaires van het departement houdende voorschriften en reglementen voor de ambtenaren van de buitenlandse dienst.
1951-1954

1.2 INRICHTING VAN DE DIENST, MATERIEEL- EN PERSONEELS-AANGELEGENHEDEN

1.2.1 Diplomatieke Dienst

- 31** Stukken betreffende de vaststelling van het consulaire district van het gezantschap, 1941-1946
- 32** Stukken betreffende de onttrekking van Rhodesië en Nyasaland aan het ambtsgebied van de ambassadeur en de wijziging van het ressort van het consulaat-generaal te Salisbury, 1954
- 33** Stukken betreffende de huisvesting van het gezantschap/ de ambassade en ambassadeur te Pretoria, 1936-1954
- 34** Stukken betreffende de kantoorinventaris van de ambassade, 1951-1953
- 35** Stukken betreffende de inventaris van rijksmeubilair van de ambassade woning "Oranjehof", 1951-1953
- 36** Stukken betreffende de huisvesting van de ambassade en het consulaat-generaal te Kaapstad, 1948-1954
- 37** Stukken betreffende de opgaven aan het departement van als woning of kantoor in gebruik zijnde gebouwen in Durban, Johannesburg, Kaapstad en Pretoria welke rijkseigendom zijn of welke ten laste van het rijk gehuurd zijn, 1948-1954
- 38** Stukken betreffende de beveiligingsmaatregelen van het gezantschap en de daaronder ressorterende posten, 1949-1951
- 39** Stukken betreffende de aanstelling en het ontslag van de gezant A. Lorentz, 1929-1937
- 40** Stukken betreffende de aanstelling, het functioneren, de overplaatsing en de afwikkeling van nalatenschap van de gezant, voorheen gezantschapssecretaris, W.F. van Lennep, 1937-1950
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2026](#)

-
- 41 Stukken betreffende de verheffing van het gezantschap tot ambassade en de benoeming van de gezant J. v.d. Berg tot ambassadeur, 1949-1951
- 42 Stukken betreffende de verheffing van het gezantschap tot ambassade en de benoeming van de gezant J. v.d. Berg tot ambassadeur, 1949-1951
- 43 "Dienststaten" van ambtenaren werkzaam bij of ressorterend onder het gezantschap, 1940-1941
- 44 Stukken betreffende de mutatie- en bezettingsstaten van het personeel van de ambassade, 1948-1954
- 45 Stukken betreffende het administratief en hulppersoneel van de ambassade, (1939) 1945-1952
- 46 Stukken betreffende het onderzoek door het departement naar de salaris- en verblijfskostenvergoeding van ambtenaren verbonden aan het gezantschap, 1950-1951
- 47 Stukken betreffende de aanstelling en overplaatsing van de gezantschapssecretaris der 1e klasse F.W. Craandijk, 1936-1939
- 48 Stukken betreffende de boekhouden van het gezantschap J.H. Schmüll, 1939-1945
- 49 Stukken betreffende de kanselier der 1e klasse van het gezantschap A.A. Steegstra, 1943-1947
- 50 Stukken betreffende de aanstelling van C.A.F. van Overstraten Dootjes als klerk ter kanselarij van het gezantschap en zijn benoeming tot assistent handelsattaché, 1945-1948
- 51 Stukken betreffende de handelsattaché van het gezantschap J.M. Donker, 1940-1948
- 52 Stukken betreffende de benoeming, het overlijden en de opvolging van de pers- en cultureel attaché van het gezantschap S. Groeneveld, 1946-1953
- 53 Stukken betreffende de dienstreis van de gezant H.A. Lorentz langs de oostkust van Afrika, 1941-1945
- 54 Stukken betreffende dienstreizen van de gezant H.A. Lorentz naar Kaapstad in verband met de bijwoning van de zitting van het parlement en de onderhandelingen over een handelsverdrag, 1930-1932

- 55** Stukken betreffende de verlening van hulp aan tijdelijk te Zuid-Afrika verblijvende (ex-) diplomatieke vertegenwoordigers en hun gezinnen, 1941-1945

1.2.2. Consulaire Dienst

1.2.2.1 Algemeen

- 37** Stukken betreffende de opgave aan het departement van woning of kantoor in gebruik zijnde gebouwen in Durban, Johannesburg, Kaapstad en Pretoria welke rijkseigendom zijn of welke ten laste van het Rijk gehuurd zijn, 1948-1954

- 38** Stukken betreffende de beveiligingsmaatregelen van het gezantschap en de daaronder ressorterende posten, 1949-1951

- 56** Stukken betreffende de mutatie- en bezittingsstaten van het personeel van de consulaten-generaal te Johannesburg, Kaapstad (inclusief de consulaten in het ressort) en Salisbury, 1949-1954

- 57** Stukken betreffende de dienstreis van de consul in algemene dienst M.J. van Schreven naar Mombasa, Nyasaland protectoraat, Rhodesië en Portugees Oost Afrika, 1936-1938

1.2.2.2 (Honoraire) consulaten-generaal

- 58** Stukken betreffende de verheffing van het consulaat te Johannesburg tot consulaat-generaal, 1944-1952

- 59** Stukken betreffende de huisvesting van het consulaat-generaal te Johannesburg, 1946-1954

- 60** Stukken betreffende de kantoorinventaris van het consulaat-generaal te Johannesburg, 1946-1954

- 61-62** Stukken betreffende het administratief en consulaire personeel van het consulaat-generaal te Johannesburg, 1937-1954

61 A t/m Da

62 Do t/m Z

- 63** Processen-verbaal van overneming van geldmiddelen van het consulaat-generaal te Johannesburg van de waarnemend consul-generaal door de consul-generaal, 1946-1954

- 64** Stukken betreffende de verheffing van het consulaat te Kaapstad tot consulaat-generaal, 1944-1951

- 36** Stukken betreffende de huisvesting van de ambassade en het consulaat-generaal te Kaapstad, 1948-1954
- 65** Stukken betreffende de kantoorinventaris van het consulaat-generaal te Kaapstad, 1950-1953
- 66-68** Stukken betreffende het administratief en consulair personeel van het consulaat Generaal te Kaapstad, 1929-1954
- 66** A t/m Le
- 67** Lo t/m M
- 68** S t/m Z
- 69** Stukken betreffende de diensreis van de consul-generaal te Kaapstad A.L. Wurfbaïn naar Port Elizabeth en Oost-Londen, 1944-1945
- 70** Stukken betreffende het consulaat-generaal te Nairobi, 1946-1954
- 71** Stukken betreffende de oprichting van het honorair consulaat-generaal te Salisbury en de opheffing van het consulaat te Bulawayo, 1950-1952
- 32** Stukken betreffende de onttrekking van Rhodesië en Nyasaland aan het ambtsgebied van ambassadeur en de wijziging van het ressort van het consulaat-generaal te Salisbury, 1954
- 72** Stukken betreffende de huisvesting van het consulaat-generaal te Salisbury, 1953-1954
- 73** Stukken betreffende het administratief en consulair personeel van het honorair consulaat-generaal te Salisbury, 1951-1954

1.2.2.3. (Honoraire) consulaten

- 74-94** Stukken betreffende materiële en personeelsaangelegenheden van de (honoraire) consulaten in Zuidelijk-Afrika, 1930-1954
- 74** Beira, 1930-1952
- 75** Belgisch Congo, 1946-1947
- 76** Bloemfontein, 1940-1954
- 77** Bulawayo, 1940-1952
- 78** Dar-es-Salaam, 1941-1954
- 79** Durban 1941-1954
- 80** Kampala, 1930-1949
- 81** Kimberley, 1946-1953
- 82** LourençoMarques, 1930-1936 (1954)
- 83** Luderitz, 1932-1939
- 84** Madagsscar, 1953

85	Mahe, 1950
86	Mombassa, 1936-1952
87	Oost-Londen, 1932-1939
88	Port-Elizabeth, 1936-1954
89	Port Louis, 1941-1954
90	Potchefstroom, 1930-1940
91	St. Denis, 1934-1951
92	Swakopmund, 1938-1952
93	Windhoek, 1930-1953
94	Zanzibar, 1930-1939

1.3 POST- EN ARCHIEFZAKEN

- 95 "lettercode", archiefcode voor de indeling van het archief van het gezantschap, gebruikt tot 1953.
- 96 Stukken betreffende de invoering van een decimale archiefcode bij het departement van Buitenlandse Zaken en de buitenlandse dienst, 1945-1953
- 97 Stukken betreffende de consulaire opgaven van aan het departement rechtstreeks verzonden brieven en telegrammen, 1948-1954
- 98 Stukken betreffende de verzending naar het departement van marine-codemiddelen van de consulaire en diplomatieke posten, 1951
- 99 Stukken betreffende de uitlening van archivalia van het consulaat-generaal te Pretoria (1888-1902) aan de hoofdarchivaris van de Unie van Zuid-Afrika, 1952-1954
- 100 Stukken betreffende de instructies van het departement inzake de vernietiging van stukken in archieven van diplomatieke en consulaire posten, 1950-1954
- 101 Stukken betreffende de verzending van het oud archief van het gezantschap naar het departementen, 1953-1954
- 102 Stukken betreffende de verzending van het oud archief van het consulaat te Bloemfontein naar het departement, 1952-1953
- 103 Stukken betreffende de verzending van het archief van de Nederlandse Militaire Missie te Pretoria naar het Ministerie van Oorlog, 1952-1953
- 104 Inhoudsopgaven van het archief (1909-1949) van de Nederlandse vertegenwoordiging te Pretoria, 1950
- 105 Inhoudsopgaven van het archief (1888-1954) van de Nederlandse vertegenwoordiging te Pretoria,

1979-1983

- 106** Inhoudsopgave van het archief (1883-1950) van het consulaat-generaal te Kaapstad, 1950

1.4 COMPTABELE AANGELEGENHEDEN

- 107** Stukken betreffende de heffing van kanselarijrechten door de onder de ambassade ressorterende posten, 1948-1954

2 PROTOCOL

- 108** Stukken betreffende de benoeming, ziekte en overlijden van de gouverneur-generaal van Zuid-Afrika Sir Patrick Duncan, 1937-1941
- 109** Stukken betreffende de benoeming van Dr. E.G. Jansen tot gouverneur-generaal van Zuid-Afrika, 1950
- 110** Stukken betreffende de afwezigheid van een vertegenwoordiger van het corps diplomatique bij de aankomst van Dr. Malen te Pretoria, 1953
- 111** Stukken betreffende de préséanceregeling voor het consulaire corps.
- 112** Stukken betreffende door Nederland te sluiten consulaire verdragen met andere landen, 1952-1954
- 113** Stukken betreffende het gerechtigd zijn van firma's en naamloze vennootschappen.
- 114** Stukken betreffende de toekenning van Nederlandse koninklijke onderscheidingen aan Nederlanders en buitenlanders, 1930-1954; met retroacta 1911-1922
- 115** Stukken betreffende de toekenning van buitenlandse onderscheidingen aan Nederlanders, 1953-1954
- 116** Stukken betreffende de toekenning van het Kruis van Verdienste door het Rode Kruis aan Zuid-Afrikaners die zich hebben ingezet voor de slachtoffers van de Watersnoodramp van 1953, 1953-1954
- 117** Stukken betreffende het overlijden van koningin Emma, 1934
- 118** Stukken betreffende het overlijden van prins Hendrik, 1934
- 119** Stukken betreffende de verloving en het huwelijk van prinses Juliana en prins

Bernhard,
1936-1937

- 120** Stukken betreffende de geboorte van prinses Beatrix,
1938
- 121** Stukken betreffende de uitnodiging van de regering van Zuid-Afrika aan prinses
Juliana en haar gezin om zich te vestigen in Zuid-Afrika,
1941-1947
- 122** Stukken betreffende het regeringsjubileum van koningin Wilhelmina
1938
- 123** Stukken betreffende de feestelijkheden en diplomatieke incidenten rond het
regeringsjubileum van koningin Wilhelmina, alsmede de feestelijkheden rond de
inhuldiging van prinses Juliana,
1948
- 124** Stukken betreffende de toekenning van een ere-doctoraat in de rechten aan
koningin Wilhelmina door de universiteit van Witwatersrand,
1941-1942
- 125-126** Stukken betreffende de herdenking van de slachtoffers van de tweede
wereldoorlog en de viering van de bevrijding van Nederland en de verjaardag van
de koningin,
(1930) 1940-1954
125 (1930) 1940-1950
126 1951-1954
- 127** Verslagen van de gezant inzake het bezoek van de Britse koninklijke familie aan
Zuid-Afrika,
1947
- 128** Stukken betreffende het overlijden van koning Gustav V van Zweden en koning
George VI en koningin Mary van Engeland,
1950-1953

3 JURIDISCHE AANGELEGENHEDEN

3.1 ALGEMEEN

- 129** Stukken betreffende de suggesties van de gezant inzake de verbetering van de
Netherlands Law Digest,
1950
- 130** Stukken betreffende het verzoek van de arrondissementsrechtbank te Rotterdam
om bij wijze van een rogatoire commissie een verzoekschrift tot echtscheiding van
Mw. N.H. Nelson in ontvangst te nemen,
1948-1950
- 131** Stukken betreffende het krachtens rogatoire commissie ingestelde onderzoek naar
de van verduistering verdachte H. Isaacson 1948-1951.
- 132** Stukken betreffende het verdrag tot het vergemakkelijken van het voeren van

rechtsgedingen tussen Nederland en Groot-Brittanië,
1933-1934

- 133** Stukken betreffende het Rode Kruis en internationale verdragen voor de verbetering van het lot der gewonden en zieken zich bevindend bij de legers ter velde en de bescherming van burgers in oorlogstijd,
1933-1941(1952)
- 134** Stukken betreffende de toetreding van Duitsland tot het verdrag nopens de beperking van wapengeweld bij het innen van schulden,
1952-1953
- 135** Afschriften van brieven gewisseld tussen het departement en de gezant van Zuid-Afrika te Den Haag inzake het ontbreken in Nederland van wettelijke bepalingen tegen een boycot van goederen,
1936
- 136** Stukken betreffende de bevoegdheden en werkzaamheden van de commissie rechtsverkeer in oorlogstijd,
1941-1943
- 137** Stukken betreffende het verzoek van de advocaten Couzijn en Hertog namens hun Duitse cliënt H.E. Strell ten einde vergunning te verkrijgen tot uitkering van een hem toekomend pensioen ten laste van het voorzieningsfonds der verbonden petroleummaatschappijen,
1942
- 138** Stukken betreffende de wettelijke voorzieningen t.a.v. vorderingen, aanspraken en bezittingen toekomende aan personen in het koninkrijk der Nederlanden,
1940-1946
- 139** Stukken betreffende de herstelbetaling conferentie te Parijs en de overeenkomst tussen Zuid-Afrika en Nederland inzake de vergoeding van oorlogsschade,
1947-1948
- 140** Stukken betreffende de eventuele vrijgave van in beslag genomen Duits vermogen in de Unie van Zuid-Afrika,
1951-1952
- 141** Stukken betreffende de Duitse restitutieregeling voor oud-geïnterneerden in Duitse kampen,
1954
- 142** Stukken betreffende de toekenning van uitkeringen op grond van de algemene oorlogsongevallenregeling Indonesië,
1948-1954
- 143** Stukken betreffende de bemiddeling door Nederlandse vertegenwoordiging in Zuid-Afrika bij de rehabilitatie van Indische oorlogsslachtoffers,
1954
- 144** Stukken betreffende de (wet op de) diplomatieke immuniteit en voorrechten van het diplomatieke en consulaire personeel van de Nederlandse vertegenwoordiging,
1931-1954

- 145** Stukken betreffende de huiszoeking door de Zuid-Afrikaanse politie in het Nederlandse consulaat te Windhoek waarbij dossiers van het vroegere Duitse consulaat werden meegenomen, 1939-1940
- 146** Stukken betreffende de deponering van de inventaris van de boedel van de consul-generaal van Nederland te Antwerpen in de brandkast van het consulaat-generaal te Kaapstad, 1949
- 147** Stukken betreffende de consulaire opgaven voor het Centraal Testamentenregister, 1941-1954
- 148** Stukken betreffende de rechtskracht in Zuid-Afrika van voor een Nederlands consul verleden testamenten, 1943-1954
- 149** Stukken betreffende de bevoegdheid van consulaire ambtenaren tot het opmaken van notariële akten en het verrichten van buitengerechtelijke handelingen, 1932-1954
- 150** Stukken betreffende de toepassing van art. 15 1e lid van de zeebrievenwet 1926 inzake het aftekenen van zeebrieven door consulaire ambtenaren, 1950-1953
- 151** Stukken betreffende de consulaire bevoegdheid tot afgifte van een tijdelijke vergunning voor schepen tot het voeren van de Nederlandse vlag, 1951-1953
- 152** Stukken betreffende de toepassing van de wet op de kanselarijrechten, 1948-1954
- 153** Stukken betreffende de consulaire opgave van het aantal Nederlanders in Zuid-Afrika, 1948-1954
- 154-157** Registratieformulieren houdende persoonsgegevens van Nederlanders te Pretoria, 1953-1954
- 154** A t/m D
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
- 155** E t/m K
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
- 156** L t/m R
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
- 157** S t/m Z
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)

3.3 PUBLIEKRECHT

- 158** Stukken betreffende de mogelijkheid van afschaffing door Zuid-Afrika van het recht van beroep op de Engelse "Privy Council", 1933-1936
- 159** Stukken betreffende de wijziging van de kroongrond nederzettingwet,

-
- 1931-1934
- 160** Stukken betreffende de instelling en uitvoering van de natuurlijke-vertegenwoordigingswet, 1937-1938
- 161** Stukken betreffende de wet op de Aziaten (grond en bezigheid in Transvaal), 1930-1939
- 162** Stukken betreffende de wet op het Zuid-Afrikaanse burgerschap, 1949
- 163** Stukken betreffende het wetsontwerp op groepsgebieden, 1950
- 164** Stukken betreffende de grondwetswijzigingen in Rhodesië, 1950-1951
- 165** Stukken betreffende de jaarlijkse opgaven van kennisgeving van het behoud van het Nederlandschap door onder de ambassade ressorterende posten, 1930-1954
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
- 166** Stukken betreffende verzoeken om het behouden of verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit, 1930-1954
- 167** Stukken betreffende het KB van 22 mei 1943 ter voorkoming van ongewenste gevolgen van het na 9 mei 1940 verkrijgen van een vreemde nationaliteit door Nederlanders, 1943
- 479-480** Stukken betreffende verzoeken aan de koningin strekkende tot behoud van het Nederlandschap door Nederlanders die na 9 mei 1940 zonder verlof in Zuid-Afrikaanse krijgsdienst zijn getreden, 1939-1945
479 A t/m K
480 L t/m Z
- 168** Stukken betreffende het overleg tussen de Nederlandse en Zuid-Afrikaanse regering inzake de verzoeken van Nederlandse dienstplichtigen tot naturalisatie, 1940-1946
- 169** Stukken betreffende de arrestatie in Nederland van de van spionage verdachte Zuid-Afrikaan L.J. Le Roux, 1939
- 170** Stukken betreffende de rechtmatigheid van de arrestatie door Zuid-Afrikaanse autoriteiten van personen aan boord van buitenlandse schepen, 1953
- 171** Stukken betreffende de uitwijzing door de autoriteiten in Zuidelijk Afrika van buitenlandse veroordeelden en armlastigen naar Nederland, 1948-1954
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2029](#)

- 172 Stukken betreffende het gevangeniswezen in Zuid-Afrika,
1952

3.4 PRIVAATRECHT

- 173 Stukken betreffende het verzoek van de ministerialrat Hans Peters om teruggave van zijn (in 1939) door de consul te Windhoek in bewaring genomen fototoestel,
1953
- 174 Stukken betreffende de schuldvordering van de Hollandse Aanneming Mij op de regering van Zuid-Afrika,
1928-1930
- 175 Stukken betreffende verzoeken van Zuid-Arikaners om adoptie van Nederlandse - door de watersnoodramp wees geworden - kinderen,
1953
- 176 Stukken betreffende de voorziening in de voogdij van Kees van der Pijl en het verzoek van zijn pleegmoeder Mw. G.M. Rosa-Kersen om geldelijke ondersteuning,
1953-1954
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
- 177 Stukken betreffende het executeren van Nederlandse vonnissen in Zuid-Afrika inzake alimentatie- en onderhoudsplicht,
1948-1954
- 178 Stukken betreffende de alimentatieplicht van P. Winterink tegenover zijn ex-vrouw Mw. R.A. Fijth,
1951-1953
- 179-181 Stukken betreffende de afwikkeling van nalatenschappen,
1910-1954
179	A t/m E
180	G
181	H t/m Z
- 182 Stukken betreffende de bescherming van het auteursrecht door de commissie rechtsverkeer in oorlogstijd en door et Bureau Letterkunde,
1940-1952

4 AANGELEGENHEDEN VAN OPENBARE ORDE, OPENBARE ZEDELIIKHEID, OPENBARE GEZONDHEIDSZORG, OPENBARE VEILIGHEID, VOLKSHUISVESTING, LEEFMILIEU

- 183 Stukken betreffende de beperking van de bewegingsvrijheid van diplomatieke en consulaire ambtenaren in de Unie-havens,
1940
- 184 Stukken betreffende de Zuid-Afrikaanse paspoortvoorschriften,
1950-1952
- 185 Stukken betreffende de paspoortinstructies voor de Nederlandse vertegenwoordigers in Zuidelijk Afrika,

1941-1954

- 186** Stukken betreffende de afgifte van Nederlandse paspoorten, 1947-1948
- 187** Stukken betreffende de diefstal aan boord van het m.s. "Heemskerk" van voor de ambassade bestemde paspoorten, 1953-1954
- 188** Stukken betreffende de visuminstructies voor de diplomatieke en consulaire vertegenwoordigers in Zuidelijk Afrika, 1938-1954
- 189** Stukken betreffende de overeenkomst tussen Nederland en Zuid-Afrika inzake de verlening van visa, 1948-1953
- 190** Stukken betreffende de mogelijke asielaanvraag aan Zuid-Afrika door de Tsjecho-Slowaakse handelsattaché Dr. Micoslav Michl, 1949
- 191** Stukken betreffende het Zuid-Afrikaanse hospitaal te Pretoria, 1945-1946
- 192** Stukken betreffende kinderverlamming in Zuid-Afrika, 1953
- 193** Stukken betreffende de ontdekking door P.Klue van een geneesmiddel tegen kanker, 1953
- 194** Stukken betreffende de wettelijke voorschriften voor crematie in Zuid-Afrika, 1947-1948

5 WATERSTAAT, VERKEER EN VERVOER, VERBINDINGEN EN ELEKTRONICA

- 195** Instructies inzake de overlegging van scheepspapieren door kapiteins aan consulaire ambtenaren, 1947
- 196** "Scheepverklaringen", processen-verbaal als bedoeld in artikel 353 1e en 2e lid van het wetboek van koophandel, opgemaakt door consulaire ambtenaren te Beira, Durban, Kaapstad en Oost-Londen, 1949-1951
- 197** Stukken betreffende het behalen van sloepgastdiploma's door Nederlandse zeelieden in het buitenland, 1952-1954
- 198** Stukken betreffende de kustvaart in Zuid-Afrika, 1951-1954
- 199-200** Stukken betreffende de luchtvaartovereenkomst tussen Nederland en Zuid-Afrika, 1946-1954

199 1946-1950
200 1951-1954

- 201** Stukken betreffende de vertegenwoordiger van de KLM in Zuid-Afrika, 1946-1947
- 202** Stukken betreffende de verlening van landingsrechten te Livingstone aan buitenlandse luchtvaartmaatschappijen door de regering van de federatie Rhodesië en Nyasaland, 1950-1954
- 203** Stukken betreffende de overeenkomst tussen de postadministraties van Nederland en Zuid-Afrika inzake de uitwisseling van postwissels, 1951

6 ECONOMIE, MIGRATIE, ARBEID

6.1 ECONOMIE

- 204** Rapport inzake de dienstreis van Mr. G.E.F. Mankel administrateur bij het ministerie van economische zaken door Zuid- en Oost Afrika, 1947
- 205** Stukken betreffende de enquête der Internationale Kamer van Koophandel met betrekking tot een internationaal ontwerpreglement voor de verkoop, 1930
- 206** Stukken betreffende de Nederlandse Kamer van Koophandel te Johannesburg, 1930-1933
- 207** Stukken betreffende de samenwerking tussen de Nederlandse Kamer van Koophanden te Pretoria en Johannesburg en de Nederlandse Monsterkamer te Kaapstad, 1930-1931
- 208** Stukken betreffende de instelling van een missie voor economische, financiële en scheepvaartangelegenheden (m.u.v. de handelsbescherming) voor het koninkrijk in het westelijk halfmond, 1942
- 209** Stukken betreffende de benoeming van Jhr.Ir. C.L.C. Kretschmar van Veen tot directeur van de Hollandse Aanneming Mij door de commissie rechtsverkeer in oorlogstijd, 1942
- 210** Instructies inzake het betalingsverkeer met Nederland, 1946
- 211** Stukken betreffende de registratie van Nederlandse effecten in het buitenland krachtens het besluit "Herstel Rechtsverkeer", 1946-1952
- 212** Stukken betreffende de beveiliging van het Nederlands effectenbezit in het buitenland,

1950-1954

- 213** Stukken betreffende de financiële politiek van Zuid-Afrika, 1950-1954
- 214** Stukken betreffende de ontheffing voor Nederlanders in Brits Oost Afrika van de bepalingen van de Defence Finance Regulations 1939, 1939-1940
- 215** Stukken betreffende het te Den Haag gehouden internationaal belastingcongres, georganiseerd door de internationale vereniging voor financieel en fiscaal recht, 1938-1940
- 216** Stukken betreffende het sluiten van een overeenkomst tussen Nederland en Zuid-Afrika ter vermijding van dubbele belasting, 1950-1954
- 217** Stukken betreffende de vrijstelling van motorrijtuigenbelasting voor Nederlandse houders van in Zuid-Afrika ingeschreven motorrijtuigen, bij tijdelijk verblijf in Nederland, 1953-1954
- 218** Stukken betreffende de behartiging van de financiële belangen in Zuid-Afrika van J. Verhoeven, alsmede een verzoek om inlichtingen over zijn ouders, 1940
- 219** Stukken betreffende de tussen Zuid-Afrika en Portugal gesloten Mozambique-Convention inzake naturellenarbeid, havens, spoorwegen en douane en handelsverkeer, 1930-1934
- 220** Stukken betreffende de economische conferentie te Ottawa inzake de bevordering van de handel tussen de leden van de Britse Gemenebest en uit de Ottawa-verdragen voortvloeiende invoerrechten, 1932-1940
- 221** Stukken betreffende de door Zuid-Afrika uitgevaardigde Noodtoestandregulaties inzake de import en export van goederen, 1939-1942
- 222-223** Stukken betreffende de sluiting van handelsverdragen en overeenkomsten tussen Nederland en Zuid-Afrika, 1929-1939
- 222** 1929-1930
- 223** 1931-1939
- 224** Stukken betreffende de handelsvoorlichting m.b.t. Zuid-Afrika door de Commissie van de Nederlands-Zuid-Afrikaanse handel te Den Haag, 1931-1932
- 225** Stukken betreffende de behandeling van verzoeken om handelsinlichtingen door de gezant of de handelsattaché, alsmede correspondentie inzake de verplaatsing van de afdeling Handelsbescherming, 1942-1946

- 226** Brief van de handelscommissaris voor Nederlands-Indië in Zuid-Afrika F. Heckman aan het hoofd van het kantoor van de handel te Batavia inzake de opening van een noodkrediet, 1942
- 227** Stukken betreffende de handelsbetrekkingen tussen Nederlands-Indië en Zuid-Afrika, 1933-1947
- 228** Stukken betreffende de opheffing van het handelscommissariaat voor Indonesië te Durban, 1947-1953
- 229** Stukken betreffende de walvisvangst door de Nederlandse walvisvaarder "Willem Barendsz", 1948-1950
- 230** Stukken betreffende de diamantindustrie in Zuid-Afrika, 1930-1932
- 231** Stukken betreffende het vijfde Internationaal Technisch en Chemisch Congres van landbouwindustrieën en het zeventiende Internationale landbouwcongres te Scheveningen, 1936-1937

6.2 MIGRATIE

- 232-233** Stukken betreffende de immigratiepolitiek van Zuid-Afrika, 1930-1954; met bijlagen 1915-1935
- 232** 1930-1935; met bijlagen 1915-1929
- 233** 1936-1954; met bijlagen 1925-1935
- 234** Stukken betreffende de deelneming van Zuid-Afrika aan de zitting van het Intergouvernentaal Comité voor Europese migratie, 1954
- 235** Stukken betreffende het beleid van de Nederlandse regering inzake de emigratie van Nederlanders naar Zuid-Afrika, 1946-1954
- 236** Stukken betreffende de bezoldiging van de vertegenwoordigers van de Nederlandsch-Zuid-Afrikaanse Vereniging te Amsterdam in Kaapstad, H. Estarippa en D.G. Goudsmit voor de werkzaamheden die zij verrichten in verband met de immigratie van Nederlanders, 1938-1941
- 237** Stukken betreffende de emigratie van Nederlanders naar Zuid-Afrika, 1931-1941
- 238** Stukken betreffende de emigratie van Nederlandse landbouwers naar Zuid-Afrika en de oprichting van een afdeling "Landbouw" van de Nederlandse Vereniging te Johannesburg, 1929-1939

239 Stukken betreffende de overeenkomst tussen Nederland en Rhodesië inzake de emigratie van Nederlanders naar Rhodesië, alsmede stukken betreffende de organisatie van de Nederlandse emigratiedienst aldaar, 1952-1954

240 Stukken betreffende de emigratie naar Nederlands-Indië en Curaçao, 1930-1941

241 Stukken betreffende de grieven van Nederlandse spoorwegmigranten over de arbeidsvoorwaarden bij de Zuid-Afrikaanse spoorwegen, 1954

7 SOCIALE AANGELEGENHEDEN

242 Stukken betreffende de inzameling van geld en verzending van goederen naar Nederland door hulpcomité's in Zuid-Afrika, 1943-1946

243 Stukken betreffende de oprichting van en geldinzameling door het Koningin Wilhelmina Fonds, 1940

244 Stukken betreffende het Nederlandse Rode Kruis in Zuid-Afrika, 1943-1945

245 Stukken betreffende de oprichting van het "Nederlands Burgerlijk Steunfonds" en het "Nederlands Militair Steunfonds" te Kaapstad, 1949

246 Stukken betreffende de geldinzameling door het Prinses Margriet Fonds, stichting voor oorlogsslachtoffers der Nederlandse handelsvloot en hun nagelaten betrekkingen en de stichting "Het vierde Prinsenkind" ter voorziening in de vakantie van jonge oorlogsslachtoffers, 1943-1954

247 Stukken betreffende de berichtgeving en voorlichting over de watersnoodramp in Nederland, 1953-1954

248 Stukken betreffende de oprichting van hulpcomité's in Zuidelijk Afrika voor de steunverlening aan de slachtoffers van de watersnoodramp in Nederland, 1953

249-250 Stukken betreffende de geldinzameling in Zuidelijk Afrika voor de slachtoffers van de watersnoodramp in Nederland, 1953-1954

249 feb. 1953 - mrt. 1953

250 apr. 1953 - jun. 1954

251 Stukken betreffende de adoptie van Dordrecht door het gelijknamige dorp in Zuid-Afrika in verband met de watersnoodramp, 1953

-
- 252** Stukken betreffende de adoptie van de Rijks Hogere Burgerschool te Middelharnis door de Afrikaanse Hoër Seunskool te Pretoria in verband met de watersnoodramp, 1953
- 253** Stukken betreffende de publicatie van de bedankbrief van de voorzitter van het rampenfonds Prins Bernhard naar aanleiding van de hulp aan Nederland tijdens de watersnoodramp, 1953
- 254** Stukken betreffende de (verpleging van de) geesteszieke A.J. van Eijkeren 1940-1954
- 255** Stukken betreffende de verzoeken van (oud-) Nederlanders aan de Nederlandse autoriteiten om overmaking van hun kapitaal in Nederland of Indonesië naar Zuid-Afrika i.v.m. de moeilijke levensomstandigheden aldaar, 1953-1954
- 256** Stukken betreffende de verlening van (Indisch) pensioen en onderstand aan Nederlanders in Zuid-Afrika, (1934)1940-1954
- 257** Stukken betreffende joodse vluchtelingen, 1938-1948
- 258** Stukken betreffende de Zuid-Afrikaanse werkloosheidswet, 1944-1947
- 259** Stukken betreffende de federatie van Nederlandse Verenigingen in Zuid-Afrika, (1936)1944-1950
- 260** Stukken betreffende de registratie en centrale administratie van de Nederlandse Verenigingen in gevolge de wet op de welzijnsorganisaties, 1945-1954
- 261** Stukken betreffende de oprichting van de Nederlandse Club "Hollandiäte Sasolburg en de Nederlandse Vereniging te Pietersburg, 1954
- 262** Stukken betreffende de Nederlandse Vereniging te Johannesburg, (1932)1949-1954
- 238** Stukken betreffende de emigratie van Nederlandse landbouwers naar Zuid-Afrika en de oprichting van een afdeling "Landbouw" van de Nederlandse Vereniging te Johannesburg, 1929-1939
- 263** Stukken betreffende de Nederlandse Club te Kaapstad, 1940 - 1950
- 264** Stukken betreffende de Nederlandse Vereniging te Port Elizabeth, 1952
- 265** Stukken betreffende de Nederlandse Vereniging te Pretoria,

1949-1954

8 CULTURELE AANGELEGENHEDEN, VOORLICHTING

8.1 CULTURELE EN HISTORISCHE BETREKKINGEN

- 266** Stukken betreffende de commissie van advies en coördinatie ten dienste van de culturele betrekkingen tussen Nederland en Zuid-Afrika, 1947-1953
- 267** Stukken betreffende het cultureel verdrag tussen Nederland en Zuid-Afrika, 1947-1953
- 268** Stukken betreffende de overeenkomst tussen de Verenigde Staten en Zuid-Afrika inzake culturele samenwerking, 1952
- 269** Stukken betreffende het cultureel verdrag tussen België en Zuid-Afrika, 1954
- 270** Stukken betreffende het cultureel verdrag tussen Duitsland en Zuid-Afrika, 1954
- 271** Stukken betreffende de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche vereeniging te Amsterdam ter bevordering van de culturele en economische betrekkingen, 1932-1951
- 272** Stukken betreffende het genootschap Nederland Zuid-Afrika ter bevordering van de culturele betrekkingen, 1945-1954
- 273** Stukken betreffende het Algemeen Nederlands Verbond ter versterking van de Nederlandse stam en de verbreiding van de Nederlandse taal, (1937) 1953-1954
- 274** Stukken betreffende het onderzoek van de journalist Dr. Engelenburg naar de beweegredenen van de Nederlandse regering om in 1904 geen oorlogschip ter beschikking te stellen voor de overbrenging van het stoffelijk overschot van president Kruger naar Zuid-Afrika, 1931-1932
- 275** Stukken betreffende de ter beschikking stelling door Dr. J. Jorissen van zijn dagboek, begonnen in 1899, aan het Nederlands Cultureel Historisch Instituut aan de Universiteit van Pretoria, 1952
- 276** Stukken betreffende het onderzoek van W. van Warmelo naar "Afrikaanse Liederwijsies", 1952-1953
- 277** Stukken betreffende publikaties in de pers over de vermeende verkoop, beging 19e eeuw, van de Kaapprovincie door Nederland aan Engeland, 1953-1954

- 278** Stukken betreffende de historische notities van N.A.C. Slotemaker de Bruïne voor het "Rapport van de Kaap",
1953-1954
- 279** Stukken betreffende de aanbieding door de ambassadeur van een fotomontage over het oude schip de "Bawean" aan Dr. Malan ter gelegenheid van zijn 80e verjaardag,
1953-1954
- 280** Stukken betreffende het onderhoud in 1895 tussen Jhr. Beelaerts van Blokland en de Duitse keizer over de politieke verhouding tussen Duitsland en de Zuid-Afrikaanse Republiek,
1954
- 281** Stukken betreffende de Jan van Riebeeck-herdenking,
1930-1934
- 282** Stukken betreffende de Jan van Riebeeck-herdenking,
1950-1951
- 283-284** Correspondentie van de ambassadeur met Zuid-Afrikaanse en Nederlandse autoriteiten, organisaties en particulieren inzake de organisatie van het derde eeuwfeest van Jan van Riebeeck,
1949-1952
- 283** 1949-1951
- 284** 1952
- 285** Stukken betreffende het Centrale Nederlandse Geschenkfonds voor het inzamelen van geld voor een geschenk van (oud-) Nederlanders aan de regering van Zuid-Afrika ter gelegenheid van het derde eeuwfeest van Jan van Riebeeck,
1951-1952
- 286** Stukken betreffende de organisatie van een ontvangst te Kaapstad door de ambassadeur in verband met de overhandiging van geschenken van Nederland aan Zuid-Afrika ter gelegenheid van het derde eeuwfeest van Jan van Riebeeck,
1951-1952
- 287** Stukken betreffende de aanbieding door Nederland van het standbeeld van Maria de Quellerie aan Zuid-Afrika ter gelegenheid van het derde eeuwfeest van Jan van Riebeeck,
1951-1954
- 288** Stukken betreffende de aanbieding door de gemeente Culemborg van een schilderij van de Barabara-kerk aan Kaapstad ter gelegenheid van het derde eeuwfeest van Jan van Riebeeck,
1951-1952
- 289** Stukken betreffende de eventuele aankoop door Zuid-Afrika van het Jan van Riebeeckhuis te Culemborg,
1951-1952
- 290** Stukken betreffende de vlucht van de KLM naar Kaapstad voor het vervoer van bijzondere gasten, vracht en post ter gelegenheid van het derde eeuwfeest van Jan

- van Riebeeck,
1951-1952
- 291** Notulen van het Nederlandse Van Riebeeck-Comité te Kaapstad,
1950-1952
- 292** Stukken betreffende de commissie van bijstand van het Nederlands Van Riebeeck-Comité te Kaapstad,
1950-1952
- 293** Stukken betreffende het kunstcomité van het Jan van Riebeeck feestcomité te Kaapstad voor de organisatie van tentoonstellingen van Nederlandse schilderkunst in Zuid-Afrika,
1951-1952
- 294** Stukken betreffende de uitgifte van Nederlandse en Zuid-Afrikaanse Van Riebeeck zegels en de organisatie van een postzegel tentoonstelling door het Van Riebeeck Postzegelcomité,
1951-1952
- 295** Stukken betreffende de Nederlandse tentoonstelling "Nederland en het water" gehouden te Kaapstad ter gelegenheid van het derde eeuwfeest van Jan van Riebeeck,
1952
- 296** Stukken betreffende de organisatie door de Zuid-Afrikaanse bibliotheek te Kaapstad van een tentoonstelling over Nederlandse boeken ter gelegenheid van het derde eeuwfeest van Jan van Riebeeck,
1951-1952
- 297** Stukken betreffende de samenstelling en uitgifte van (gedenk-)teken over Jan van Riebeeck en zijn vrouw,
1950-1952
- 298** Stukken betreffende de uitreiking van Van Riebeeck herdenk penningen en een kaartenboek door de ambassadeur namens het Nederlands Comité van Riebeeckherdenking 1952 aan personen die zich hebben ingezet voor het derde eeuwfeest van Jan van Riebeeck,
1952
- 299** Stukken betreffende de deelname van de Nederlandse atleten Fanny Blankers-Koen en Wim Slijkhuis aan sportwedstrijden ter gelegenheid van het derde eeuwfeest van Jan van Riebeeck,
1952
- 300** Verslagen van de diplomatieke en consulaire vertegenwoordigers in Zuidelijk Afrika van de Van Riebeeckfeesten,
1952
- 301** Stukken betreffende de hoeksteenlegging voor het nieuwe goederenstation "Culemborg" te Kaapstad, de opening van het hotel "Culemborg" en de onthulling van de naamplaat van de Maria van Riebeecklaan te Pretoria door de ambassadeur,
1952-1953

- 302** Stukken betreffende de Jan van Riebeeckherdenking, 1953-1954
- 303** Stukken betreffende de bijwoning door de ambassadeur van het 150-jarig bestaan van de gemeente Uitenhage in de oostelijke Kaapprovincie, 1954
- 304** Stukken betreffende de bijwoning door de ambassadeur van de eeuwfeestviering van het dorp Utrecht in de provincie Natal, 1954-1955
- 305** Stukken betreffende het Comité Monument Gevallen strijders (1940-1945), 1945-1950
- 306** Stukken betreffende het Comité Monument Gevallen strijders (1940-1945), 1950-1954
- 307** Stukken betreffende het Dr. Elizabeth Conradie Huldigingsfonds, 1942; met bijlage 1939

8.2 ONDERWIJS

- 308** Stukken betreffende het gebruik van de Nederlandse taal in Zuid-Afrika, met name in het onderwijs, 1931-1952
- 309** Stukken betreffende het gebruik van de Nederlandse taal in Zuid-Afrika, met name in het onderwijs, 1931-1952
- 310** Stukken betreffende de Afrikaanse toneelschool te Pretoria, 1942-1954
- 311-312** Stukken betreffende de gelijkstelling van Zuid-Afrikaanse en Nederlandse diploma's, met name medische graden, 1930-1954
- 311** 1930-1950
- 312** 1951-1954
- 313** Stukken betreffende de oprichting van een leerstoel Zuid-Afrikaans recht te Leiden, 1931-1933
- 314** Stukken betreffende de oprichting van een leerstoel Zuid-Afrikaanse Taal- en Letterkunde te Amsterdam, 1933-1935
- 315** Stukken betreffende de oprichting van een leerstoel Bantoetalen te Leiden, 1946-1950
- 316** Stukken betreffende de oprichting door Nederland van een internationale academie voor culturele antropologie en sociale wetenschappen, 1950-1951

- 317** Stukken betreffende het functioneren van het door het Comité Nederland-Zuid-Afrika in 1936 gestichte fonds ter bevordering van de uitwisseling van geleerden, 1936-1941
- 318-319** Stukken betreffende de uitwisseling van geleerden tussen Nederland en Zuid-Afrika, 1936-1954 (1955)
318 A t/m I
319 J t/m Z
- 320-321** Stukken betreffende het Nederlands Cultuurhistorisch Instituut aan de universiteit van Pretoria, 1932-1954
320 1932-1943
321 1944-1954
- 322** Stukken betreffende de leerstoel cultuurgeschiedenis aan de universiteit van Kaapstad, 1949-1954
- 323** Stukken betreffende het verzoek van de Synode der Nederduitsch Hervormde Kerk te Zuid-Afrika en Prof. Dr. MC. Botha, rector van de universiteit te Pretoria, om terugkeer van Dr. A. van Selms uit Nederlands-Indië, 1941
- 324** Stukken betreffende de opvolging van Prof. Dr. M. Bokhorst, hoogleraar in de Nederlandse cultuurhistorie aan de universiteit te Pretoria door Prof. Dr. W.A.P. Smit, 1950-1952
- 325** Stukken betreffende de bijdrage van Prof. Bax aan een gedenkboek voor Prof. Brom ter gelegenheid van zijn 70e verjaardag, 1952
- 326** Stukken betreffende de benoeming van Dr. v.d. Vaart Smit tot lector in de filosofie aan het Trans Africa correspondentie college te Johannesburg, 1953-1954
- 327** Stukken betreffende de kandidatuur van Dr. F.P.A. Cuypers voor het lectoraat in de Nederlandse Taal- en Letterkunde aan de universiteit van Pretoria, 1953-1954
- 328** Stukken betreffende de sollicitatie van Prof. Dr. J.J. Duyvenbodé de Wit naar de leerstoel physiologie aan de universiteit te Kaapstad, 1954
- 329** Stukken betreffende de sollicitatie van J.J. Pieters naar de betrekking van inspecteur voor muziek bij het departement van onderwijs te Kaapstad, 1953
- 330** Stukken betreffende de mogelijke verlenging van een ere-doctoraat aan Prof. Dr. S.P. Engelbrecht en de onthulling door hem van een gedenkplaat in de universiteit van Utrecht

1951-1954

- 331** Stukken betreffende de bijwoning door de ambassadeur van de promotieplechtigheden aan de universiteit van Pretoria waar de doctorsgraad werd toegekend aan A.W.F. Middelberg en W.J. de Pauw, 1954
- 332** Stukken betreffende de verstrekking van studiebeurzen aan Zuid-Afrikaanse studenten die in Nederland willen studeren en de uitwisseling van studenten tussen Nederland en Zuid-Afrika, 1929-1952

8.3 WETENSCHAPPEN

- 333** Stukken betreffende de XVIIIe oriëntalistencongres te Leiden, 1931
- 334** Rapport van het "Departement of Mines" inzake de Zuid-Afrikaanse Atoomenergie Wet, 1950
- 335** Stukken betreffende de samenwerking tussen sterrenwachten van Leiden en Johannesburg, 1945-1954

8.4 CULTURELE MANIFESTATIES EN KUNST

- 336** Stukken betreffende de deelname van Zuid-Afrika aan de Algemene Nederlandse Kunsttentoonstelling 1936 uitgaande van het Algemeen Nederlands Verbond, 1934-1937
- 337** Stukken betreffende de tentoonstelling "Zwart en Wit" te Kaapstad van tekeningen van Nederlandse kunstenaars, 1952-1953
- 338** Stukken betreffende de schenking door de Nederlandse regering van boeken van en over Nederlandse kunstenaars aan het Nationale kunstmuseum te Kaapstad, 1950-1953
- 339** Stukken betreffende de (exposities van de) Nederlandse schilder Waalko Dingemans, 1949-1954
- 340** Stukken betreffende de uitlening door de dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen van een door J. Bouhuys vervaardigd wandkleed aan de ambassade t.b.v. Nationale tentoonstelling 1953-1954
- 341** Stukken betreffende het bezoek van de componist en voorzitter van de Zuid-Afrikaanse Nationale Muziekraad Gerrit Bon aan Nederland, 1952
- 342** Stukken betreffende de Nederlandse dirigent van stadsorkest van Johannesburg Frits Schuurman,

1951-1954

- 343** Stukken betreffende de bezoeken van Nederlandse artiesten aan Zuid-Afrika, 1944-1953
- 344** Stukken betreffende de verspreiding van Nederlandse literatuur in Zuid-Afrika, 1944-1953
- 345** Stukken betreffende de openbare Afrikaanse-Nederlandse boerderij en leeskamer van de afdeling Kaapstad van het Algemeen Nederlands Verbond, (1936)1940-1953
- 346** Stukken betreffende de heropbouw van de bibliotheek van de universiteit van Potchefstroom, 1949-1954

8.5 GODSDIENST

- 347** Stukken betreffende het verslag van de hoofdsecretaris van de Wereldraad van Kerken Dr. W.A. Visser 't Hooft inzake zijn bezoek aan kerken in Zuid-Afrika, 1952
- 348** Stukken betreffende de herdenkingsplechtigheden van de Nederduitsch Hervormde kerk van Afrika, 1942-1953

8.6 VOORLICHTING

- 349** Stukken betreffende het studiegenootschap voor Nederlandse belangen, 1942-1945
- 350** Stukken betreffende de uitwisseling van publicaties tussen Nederland en Zuid-Afrika, 1945-1950
- 351** Stukken betreffende het verzoek van de regeringspersdienst aan J. Greshoff om medewerking te verlenen aan het weekblad "Vrij Nederland", 1940
- 352** Stukken betreffende het bezoek van de Algemeen Hoofdredacteur van het Algemeen Nederlands Persbureau D.J. Lambooy aan Zuid-Afrika, 1949
- 353** Stukken betreffende de Zuid-Afrikaanse regeringscommissie voor het doen van onderzoek naar de pers, 1951-1952
- 354** Stukken betreffende reacties in de Zuid-Afrikaanse pers op artikelen over Zuid-Afrika in de Nederlandse pers, 1952

9 STAATKUNDE, LANDSVERDEDIGING, INTERNATIONALE ORGANISATIES

9.1 STAATKUNDE

9.1.1 Algemeen

- 355** Afschriften van politieke rapporten van de gezanten te Caïro, Chungking en Lissabon en de ambassadeur te Washington, 1939-1943
- 356** Stukken betreffende de politieke rapportage over China en voor de consul-generaal (tevens tolk Chinese taal) te Johannesburg H. Bos, (1949)1950-1952

9.1.2 Zuid-Afrika

9.1.2.1 Binnenlandse staatkunde

- 357-359** Stukken betreffende de binnenlandse politiek van Zuid-Afrika, 1930-1954
357	1930-1936
358	1938-1946
359	1947-1954
- 360** Stukken betreffende de Nazi-propaganda en activiteiten in Zuid (West) Afrika, 1933-1940
- 361** Stukken betreffende de bestrijding van het communisme in de Unie van Zuid-Afrika, 1946-1953
- 362** Stukken betreffende de anticommunistische uitlatingen in de Unie van Zuid-Afrika, 1946-1953
- 363** Stukken betreffende de constitutionele crisis rond de aanneming van de apostolisch gedelegeerde in Zuid-Afrika Mgr. Lucas, 1947
- 364-367** Stukken betreffende de apartheidspolitiek van de Zuid-Afrikaanse regering, 1943-1954
364	1943-1949
365	1950
366	1951
367	1952-1954
- 368** Stukken betreffende congressen en rapporten van die Suid-Afrikaanse Instituut vir Rasseverhoudings, 1932-1937
- 369** Aantekeningen van de gezantschapsattaché Mr. G.W. Baron Bentinck inzake een bij Johannesburg voorgevallen rassenincident, 1947

370 Stukken betreffende rassennonlusten te Durban,
1949

371 Stukken betreffende rassennonlusten te Port Elizabeth,
1952

9.1.2.2 Zuid-Afrika verhouding met de Britse Gemenebest

372 Stukken betreffende de mogelijke overdracht van Britse inboorlingenprotectoraten
aan Zuid-Afrika,
1932-1938

373 Stukken betreffende de positie van Zuid-Afrika binnen de Britse Gemenebest,
1930-1953

374 Stukken betreffen het Indiase Hoge Commissariaat in Zuid-Afrika,
1940-1954

9.1.2.3 Zuid-Afrika buitenlandse betrekkingen

375 Stukken betreffende de opvattingen van Dr. Malan en generaal Smuts over Zuid-
Afrika's buitenlandse politiek,
1935-1952(1954)

376 Stukken betreffende de houding van Zuid-Afrika tegenover het oorlogsgevaar in
Europa en de oorlogsverklaring aan Duitsland,
1938-1939

377-379 Stukken betreffende de buitenlandse betrekkingen van Zuid-Afrika,
1942-1953

377 met Israël, 1952-1953

378 met Rusland, 1942-1952

379 met de Verenigde Staten, 1943-1950

380 Stukken betreffende de vervanging van de Griekse vertegenwoordiger in Zuid-
Afrika, Th. Nicoloudis, als gevolg van politieke meningsverschillen tussen hem en de
Griekse koning,
1942

381 Stukken betreffende de Zuid-Afrikaanse diplomatieke vertegenwoordigers te
Nederland,
1929-1946

382 Stukken betreffende het verzoek van de Italiaanse regering aan die van Zuid-Afrika
om herziening van het Italiaans vredesverdrag,
1952

383 Stukken betreffende de Pan-Afrikaanse beweging en de federatie van Rhodesië en
Nyasaland,
(1936)1943-1954

384 Stukken betreffende de reizen van de minister van spoorwegen en havens en van
verdediging O. Pirow naar Europa,

1936-1938

385 Stukken betreffende de bezoeken van generaal Smuts aan Europa, 1946-1947

386 Verslag van het bezoek van veldmaarschalk Montgomery aan Zuid-Afrika, 1947

9.1.3 Nederland

9.1.3.1 Binnenlandse staatkunde

387 Stukken betreffende de (radio-)toespraken van minister-president Gerbrandy, koningin Wilhelmina en prins Bernhard, 1940-1946

388 Stukken betreffende de dienstneming van Prof. Bokhorst bij de regeringsvoorlichtingsdienst te Londen, zijn radiotoespraken en terugkeer naar Zuid-Afrika, 1941-1946

389 Stukken betreffende de inval in en bezetting en bevrijding van Nederland, 1942-1947

390 Stukken betreffende betuigingen van sympathie met de staking van de artsen in Nederland als protest tegen de Nazi's, 1943-1944

391 Stukken betreffende betuigingen van sympathie van universiteiten van Zuid-Afrika met protestacties van universiteiten in bezet Nederland, alsmede de aanbieding van de collectie (verzets-)pamfletten van Mw. Gijbland-Osterhoff aan de universiteit van Pretoria, 1944-1945

392 Circulaire van het Bureau Na-oorlogse vraagstukken van het departement, alsmede een brief van de gezant aan het bureau, 1943-1945

393 Stukken betreffende het verzoek van minister Le Roux aan de ambassadeur om inlichtingen over het Nederlandse regeringsstelsel, 1954

9.1.3.2. Nederland - verhouding met de koloniën

394 Stukken betreffende incidenten en oorlogvoering tussen Nederland en Japan in Nederlands-Indië, 1937-1945

395-405 Stukken betreffende het beleid van de Nederlandse regering inzake Nederlands-Indië (Indonesië), 1945-1953

395 Jan. 1945 - jul. 1946

396 aug. 1946 - jul. 1947

397 aug. 1947

398	sep. 1947 - okt. 1947
399	nov. 1947 - mrt. 1948
400	apr. 1948 - nov. 1948
401	dec. 1948 - jan. 1949
402	feb. 1949 - sep. 1949
403	okt. 1949 - dec. 1950
404	jan. 1951 - dec. 1952
405	jan. 1953 - dec. 1953

9.1.3.3. *Nederland, Buitenlandse betrekkingen*

- 406** Stukken betreffende de Nederlandse neutraliteitspolitiek, 1939-1940.
- 407-409** Stukken betreffende de buitenlandse betrekkingen van Nederland, 1930-1953
- 407** met België 1930-1935
 - 408** met Groot-Brittanië, 1934-1944
 - 409** met Zuid-Afrika, 1930-1953
- 410** Stukken betreffende het verzoek van de Nederlandse regering aan generaal J.B.M. Hertzog om bij Hitler te interveniëren ter voorkoming van een Duitse inval in Nederland, 1939
- 411** Stukken betreffende de uitnodiging aan de gezant van de Jewish Freedom Club te Johannesburg om te spreken op een openbare bijeenkomst van de club, 1942
- 412** Stukken betreffende de niet-erkenning van het Franse Comité van Nationale bevrijding door de Nederlandse regering, 1943-1944
- 413** Stukken betreffende de Nederlandse annexatie eisen ten aanzien van Duitsland, 1944-1947
- 414** Stukken betreffende het bezoek in 1953 van minister-president W.J. Drees en de minister J. Algera aan Zuid-Afrika en de bestelling door W.J. Drees van de Krugerpemning 1952-1954
- 415** Stukken betreffende de terugkeer van in zuid Rhodesië geïnterneerde Duitsers naar Tanganyika, 1947
- 416** Stukken betreffende de Anglo-Portugese overeenkomst inzake de grenzen tussen Nyasaland en Mozambique, 1953
- 417** Stukken betreffende de politieke situatie in Afrika (met uitzondering van Zuid-Afrika), 1950-1954

9.2 LANDVERDEDIGING

9.2.1 Werkzaamheden voortvloeiend uit de tweede wereldoorlog

9.2.1.1 Algemeen

- 418** Stukken betreffende het verloop van de tweede wereldoorlog, 1942
- 419** Stukken betreffende bij Zuid-Afrika getorpedeerde geallieerde schepen, 1942-1944
- 420** Stukken betreffende het bezoek van m.s. "Colombia" en het m.s. "Willem van der Zaan" aan Zuid-Afrika, alsmede de deelname van de Nederlandse marine aan de Navy Day te Johannesburg en Pretoria, 1943-1945

9.2.1.2 Werkzaamheden voor het ministerie van defensie in samenwerking met de Nederlandse Militaire Missie

De militaire missie werd 1 september 1947 opgeheven. De nog lopende zaken werden voortaan afgewikkeld door het onder de gezant ressorterende Bureau Militaire Zaken.

Organisme

- 421** Stukken betreffende de oprichting en de opheffing van, en instructies voor, de aan het gezantschap verbonden militaire missie, 1940-1949
- 422** Stukken betreffende de aanstelling en het ontslag van het hoofd van de militaire missie, honorair attaché aan het gezantschap, P.M. de Boer, 1940-1947
- 423** Stukken betreffende de administrateur van de militaire missie, later hoofd van de afdeling Militaire Zaken van het gezantschap, J.M.J. Noordendorp, 1943-1950
- 424** Stukken betreffende de aanstelling en het ontslag van, en instructies voor, Dr. F. Daubenton, geneeskundig adviseur bij de militaire missie, 1943-1950
- 425** Stukken betreffende de aanstelling en het ontslag van H. Hasker en J. Klein-Schiphorst, respectievelijk arbeidscontractanten bij de militaire missie en de afdeling Militaire Zaken, 1943-1947

Taak

a. Algemeen

- 426** Rapporten van de militairen missie over haar werkzaamheden in Zuid-Afrika, 1941-1946

b. Recrutering en uitzending van dienstplichtigen

- 427-428** Instructies voor de gezant inzake de werving, oproeping, dienstneming en bezoldiging van, en de verstrekking van uitkeringen en leningen aan, militairen van de Nederlandse en Nederlands-Indische strijdkrachten, alsmede vragen van consuls, dienstplichtigen en vrijwilligers over deze aangelegenheden, 1930-1953
427 1930-1942
428 1943-1953
- 429** Instructies van het gezantschap voor de consulaten inzake de administratieve werkzaamheden in verband met het registreren en oproepen van, en het verstrekken van leningen aan, dienstplichtigen, 1941-1946
- 430** Stukken betreffende de ondersteuning door de Zuid-Afrikaanse regering van maatregelen die de Nederlandse regering nodig acht bij het oproepen van dienstplichtigen, 1941
- 168** Stukken betreffende het overleg tussen de Nederlandse en Zuid-Afrikaanse regering inzake de behandeling van verzoeken van Nederlandse dienstplichtigen tot naturalisatie, 1940-1946
- 431** Stukken betreffende de vaststelling door de Nederlandse regering van het ambtsgebied van de gezant waarin oproeping van dienstplichtigen kan geschiede, 1941-1943
- 432** Stukken betreffende de door Nederlandse dienstplichtige immigranten georganiseerde vergadering te Johannesburg en Pretoria waarin zij hun bezwaren uitten tegen het oproepen van Nederlandse dienstplichtigen in Zuid-Afrika, 1941-1942
- 433-471** Persoonsdossiers van dienstplichtige Nederlanders, houdende stukken betreffende het oproepen, keuren, uitzenden en demobiliseren van dienstplichtigen; dienstweigeraars; het verstrekken van kostwinnersvergoeding, geneeskundige verzorging en bijstand aan hun echtgenotes/gezinnen en het verstrekken van leningen en pensioenen aan teruggekeerde dienstplichtigen en het afwikkelen van nalatenschappen van gesneuvelde dienstplichtigen, 1940-1954
433 Aanstoot t/m Aveling
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
434 Baarsma t/m Binnendijk
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
435 Blaauw t/m Boer
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
436 Boes t/m Bontekoning
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
437 Boogaard t/m Brauw
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
438 Bree t/m Bijtelaar
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
439 Cachet t/m Doijer

- 440 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Drent t/m Dijn
- 441 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Ebbelaar t/m Elzinga
- 442 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Embden t/m Fruru
- 443 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Gaarkeuken t/m Graaff
- 444 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Gregorius t/m Gijzen
- 445 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Haak t/m Henstra
- 446 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Herman t/m Hilarides
- 447 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
HoegenDijkhof t/m Hijmans
- 448 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Idema t/m Juda
- 449 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Kaal t/m Kloet
- 450 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Knaap t/m Kijne
- 451 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Laarse t/m Lavies
- 452 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Lavoo t/m Lutjeharms
- 453 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Maas t/m Meijer
- 454 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Miedema t/m Munting
- 455 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Naaktgeboren t/m Nijstad
- 456 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Oerlemans t/m Overes
- 457 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Paardekooper t/m Putten
- 458 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Raay t/m Rijswijk
- 459 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Salemink t/m Scheele
- 460 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Schelling t/m Schutze
- 461 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Seeleman t/m Smeenck
- 462 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Smit t/m Spronk
- 463 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Staal t/m Steur
- 464 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Stokker t/m Swinderen
- 465 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Takens t/m Uytvanck
- 466 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Valk t/m Versnel
- 467 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Verstegh t/m Vijversberg
- 468 [Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
Waal t/m Warmelo

- 469 Weeda t/m Witkamp
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
- 470 Wolf t/m Yzendoorn
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
- 471 Zaal t/m Zwart
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
- 472 Kaartsysteem (alfabetisch) behoudende de namen van Nederlandse dienstplichtigen in Zuid-Afrika, ca. 1940-1945
Het kaartsysteem correspondeert met de inv.nrs. 433-471.
- 473 Stukken betreffende de beschikkingstelling door de Nederlandse regering van dienstplichtigen voor de strijdkrachten in het Verre Oosten, 1942-1945
- 474 Stukken betreffende de behandeling van krijgsgevangen in het Verre Oosten, 1943-1945
- 475 Instructies voor de gezant inzake de overkomst van gezinnen van Nederlandse dienstplichtigen naar Engeland, 1941-1944
- 476 Stukken betreffende de financiële gelijkstelling door de betrokken regeringen van Rhodesische en Zuid-Afrikaanse dienstplichtigen met Nederlandse dienstplichtigen, 1942-1944
- c. Recrutering en uitzending van vrijwilligers**
- 477 Stukken betreffende de dienstneming van Zuid-Afrikaners bij de Nederlandse strijdmacht, 1939-1943
- 478 Instructie voor de gezant inzake de dienstneming van Nederlanders bij de Zuid-Afrikaanse strijdmacht, 1939-1945
- 167 Stukken betreffende het KB van 22 mei 1943 ter voorkoming van ongewenste gevolgen van het na 9 mei 1940 verkrijgen van een vreemde nationaliteit door Nederlanders, 1943
- 479-480 Stukken betreffende verzoeken aan de koningin strekkende tot behoud van het Nederlanderschap door Nederlanders die na 9 mei 1940 zonder verlof in Zuid-Afrikaanse krijgsdienst zijn getreden, 1939-1945
- 479 A t/m K
- 480 L t/m Z
- 481 Persoonsdossiers van vrijwilligers voor de landstrijdkrachten in Groot-Brittannië, houdende stukken betreffende de aanbieding van diensten door vrijwilligers en de (voorwaarden tot) uitzending van vrijwilligers, 1940-1944
- 482-484 Persoonsdossiers van Nederlandse en Zuid-Afrikaanse vrijwilligers voor de

koninklijke Nederlandse marine in Engeland,
1940-1942

- 482** Bechard t/m Crick
483 Dalsen t/m Owen Ta Suar
484 Ploos van Amstel t/m Wilson

- 485** Stukken betreffende de geheime missie van de oud-secretaresse van het gezantschap Freule J.C.C. Röell naar Engeland, 1940
- 486** Persoonsdossiers van vrouwen die zich als verpleegster aanmeldden voor het Vrijwillig Vrouwen Hulpcorps in Engeland, 1944-1945
- 487** Stukken betreffende de aanbieding van diensten door Nederlanders in Zuid-Afrika voor de wederopbouw van Nederland, 1943-1946
- Persoonsdossiers van vrijwilligers voor de landstrijdkrachten in Nederlands-Indië, 1940-1950 (1954)
Zie inv.nrs. 524-526.
- 488** Stukken betreffende de voorwaarden tot deelneming aan in Australië en Ceylon te verrichten vrijwillige werkzaamheden voor de Nederlands-Indische regering in verband met de bevrijding en wederopbouw van Nederlands-Indië, 1943-1947
- 489-490** Persoonsdossiers van vrijwillig naar Australië en Ceylon uitgezonden chiffreuses voor de koninklijke marine, 1944-1945
489 Assen t/m Kuin
490 Malga t/m Williams
- 491** Persoonsdossiers van vrijwilligers voor het vrouwencorps van het K.N.I.L. in Australië, 1944-1948

d. Terugkeer en demobilisatie van vrijwilligers en dienstplichtigen en evacuatie van burgers

- 492** Lijsten opgemaakt door de gezant van gedemobiliseerde reserve officieren en reserve- en dienstplichtige onderofficieren der koninklijke landmacht, 1946-1948
- 493** Persoonsdossiers van gewezen militairen die zich na de oorlog in Zuid-Afrika hebben gevestigd; l te weten G.J.A. Niessen inzake zijn verblijf te München gedurende de oorlog en J.L.C. van Senden inzake een uitkering van het K.N.I.L. , 1948-1953
- 494** Stukken betreffende de mogelijke evacuatie van Nederlanders in bezet gebied naar Zuid-Afrika, 1942-1943

e. ondersteuning van (gewezen)(militairen en hun (nagelaten) betrekkingen

- 495** Instructies inzake de toekenning en uitkering van militair pensioen en onderstand aan Nederlandse militairen in Zuid-Afrika of hun nagelaten betrekkingen, 1941-1953
- 496** Stukken betreffende de verlening van uitkeringen door het Gouverneur Generaal Fonds aan gezinnen van Nederlandse dienstplichtigen, 1941-1949

f. Gesneuvelde Nederlandse dienstplichtigen

- 497** Stukken betreffende gesneuvelde Nederlandse dienstplichtigen, 1942-1948
- 498** Stukken betreffende de omgekomen dienstplichtigen van het 7e contingent en hun nagelaten betrekkingen, 1943-1946

g. Eerbewijzen voor gewezen militairen of hun nagelaten betrekkingen

- 499** Stukken betreffende de uitreiking door de Nederlandse regering van oorkonden aan nabestaanden van gesneuvelde Nederlandse militairen, 1952-1954
- 500** Stukken betreffende de toekenning door de Nederlandse regering van het Oorlogsherinneringskruis aan gedemobiliseerde Nederlandse militairen of hun nagelaten betrekkingen, 1949-1954
- 501** Stukken betreffende de toekenning door de Nederlandse regering van het Bronzen Kruis aan gewezen Nederlandse militairen of hun nagelaten betrekkingen, 1951-1954
- 502** Stukken betreffende de toekenning door de Nederlandse regering van het Commandeurskruis en het Grootofficierskruis der oranje Nassau Orde, het Grootkruis der Orde van de Nederlandse Leeuw en het onderscheidingsteken officier in de orde van Oranje Nassau aan geallieerde militairen, 1949-1952
- 503** Stukken betreffende de toekenning door de Nederlandse regering van de Verzetster Oost-Azië aan Antonio Policarpo de Sousa Santos, 1951-1952
- 504** Stukken betreffende de toekenning door de Nederlandse regering van het ereteken voor Orde en Vrede aan ex-K.N.I.L. militairen, 1951-1954
- 505** Stukken betreffende de oprichting en onthulling te Pretoria van een plaquette door het "SA Legion of the British Empire Service" ter nagedachtenis van uit Pretoria afkomstige geallieerde militairen die gesneuveld zijn in de tweede wereldoorlog, 1954

h. Dienstweigeraars, gedeserteerde zeelieden, politiek onbetrouwbaren

- 506** Stukken betreffende de geheime Nederlandse zwarte lijst van politiek onbetrouwbaren, dienstweigeraars en gedeserteerde zeelieden, 1940-1949
- 507-512** Persoonsdossiers van (in Zuid-Afrika geïnterneerde) Nederlandse politiek onbetrouwbaren, dienstweigeraars en gedeserteerde zeelieden, 1939-1951
- 507** Aanstoot t/m Bruning
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2027](#)
- 508** Corts t/m Guillaume
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2027](#)
- 509** Haak t/m Lutgen
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2027](#)
- 510** Man t/m Ruysenaers
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2027](#)
- 511** Sarphati t/m Tongeren
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2027](#)
- 512** Veen t/m Zegwaard
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2027](#)
- 513** Stukken betreffende gedeserteerde zeelieden, 1941-1954
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2030](#)
- 514-515** Stukken betreffende de deportatie van dienstweigeraars naar Ceylon , Groot-Brittannië en Suriname, 1941-1947
- 514** 1941-1942
- 515** 1943-1947
- 516** Stukken betreffende de vluchtpoging naar Portugees Oost Afrika van de dienstweigeraars B.J. Lans en J. van Varik, 1942
- 517** Stukken betreffende de activiteiten van de "War Resisters International" ter ondersteuning van principiële dienstweigeraars, 1943-1944
- 518** Lijsten van Nederlandse dienstweigeraars in de Verenigde Staten en Canada, 1943-1944
- 519** Instructies voor de gezant inzake de verlening van consulaire bijstand aan dienstweigeraars, 1945-1950
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2026](#)
- 520** Stukken betreffende de verlening van steun (door tussenkomst van het Zuid-Afrikaanse departement van Volkswelzijn) aan gezinnen van gedeporteerde dienstweigeraars, 1942-1945
- 521** Correspondentie tussen de gezant en het departement van Volkswelzijn inzake de

verrekening van de financiële steun aan gezinnen van gedeporteerde dienstweigeraars,
1942-1948

- 522** Stukken betreffende de verklaring van Dr. H.O.J. de Renne te Elisabetha inzake het optreden van Mw. Kerkstra, hoofd gevangengewoestster te Utrecht tijdens de tweede wereldoorlog,
1945

9.2.1.3 Werkzaamheden voor de Nederlands-Indische overheid in samenwerking met de hoofdambtenaar J.W. Klei

- 523** Stukken betreffende de aan het gezantschap verbonden hoofdambtenaar belast met de wervingen uitzending van Indisch gouvernementpersoneel J.W. Klei,
1941-1943

- 524-526** Persoonsdossiers van vrijwilligers voor de landstrijdkrachten in Nederlands-Indië, houdende stukken betreffende het werven, keuren, uitzenden, repatriëren van, en het verstrekken van voorschotten, leningen en rehabilitatie-uitkeringen aan vrijwilligers,
1940-1950 (1954)

524 Adrichem t/m Bijl
525 Calkoen t/m Kruiswijk
526 Lems t/m Zwanziger

9.2.1.4 Werkzaamheden voor het ministerie van marine te Batavia in samenwerking met de handelsbeschermingsofficieren te Durban en Kaapstad, 1941-1946

- 527** Stukken betreffende de aanstelling, salariëring en overplaatsing van handelsbeschermingsofficieren te Durban en Kaapstad,
1941-1946
- 528** Rapporten van de handelsbeschermingsofficier te Durban inzake zijn verrichtingen aldaar,
1941-1945
- 529** Rapporten van de handelsbeschermingsofficier te Kaapstad inzake zijn verrichtingen aldaar,
1941-1945
- 530** Stukken betreffende de aan de consulaten te Durban en Kaapstad toegevoegde Defence Equipment Merchant Shipping officieren,
1942-1945
- 531** Instructies inzake het vaarplichtbesluit 1942,
1942-1946
- 532** Stukken betreffende de bezitsvordering van Nederlandse schepen door de Nederlandse regering krachtens het zeeschepenbesluit 1942,
1941-1944
- 533** Stukken betreffende de bewapening van koopvaardij schepen,
1940-1943

- 534** Stukken betreffende de discipline aan boord van Nederlandse koopvaardij­schepen in oorlogstijd, 1941-1943
- 535** Stukken betreffende het verbod voor Nederlandse schepen om Madagascar aan te doen, 1940
- 536** Stukken betreffende de oprichting, de werkzaamheden en de opheffing van de scheepvaartinspectie te Durban, 1942-1945
- 537** Instructies inzake het opstellen van scheepsverklaringen, 1941-1945

9.2.1.6 Werkzaamheden voor het ministerie van koloniën en de bevelhebber der zee­strijdkrachten in verband met het Marine Etablissement Soerabaja

- 538-540** Stukken betreffende het in 1942 naar Simonstown geëvacueerde marine-etablis­sement Soerabaja, 1942-1948
- 538** 1942-1944
- 539** 1945
- 540** 1946-1948
- 541** Stukken betreffende de rapporten van de directeur van het marine-etablis­sement Soerabaja C.W. Heringa inzake de coördinatie van scheepsreparaties en de industriële economie in oorlogstijd, 1942
- 542** Stukken betreffende de opdrachten van de Nederlands-Indische Commissie aan het marine-etablis­sement Soerabaja en de Hollandse Aannemings Mij in verband met reconstructiewerkzaamheden in en voor Nederlands-Indië, 1943-1945
- 9.2.2 Werkzaamheden niet voortvloeiend uit de tweede wereldoorlog**
- 543** Stukken betreffende Nederlandse oud-strijders van de boerenoorlog van 1899, 1939-1952
- 544** Stukken betreffende de defensiepolitiek van Zuid-Afrika, 1949-1953
- 545** Stukken betreffende het bezoek van de gezant aan het m.s. "Vanguard", 1947
- 546** Stukken betreffende het bezoek van de Nederlandse torpedojager "Evertsen", de onderzeeboot "K XVIII" en het vliegkamp­schip "Karel Doorman" aan Zuid-Afrika, 1946-1949
- 547** Stukken betreffende de werving van Nederlandse opleidings­officieren door de Zuid-Afrikaanse marine, 1953-1954

548 Stukken betreffende de tegen Abessynië en tegen Italië te nemen sancties, 1935-1938

549 Stukken betreffende de Koreaanse oorlog, 1951-1954

9.3 INTERNATIONALE ORGANISATIES

550 Stukken betreffende de Nederlandse politiek inzake de volkenbond, 1931-1940

551 Stukken betreffende de Zuid-Afrikaanse politiek ten aanzien van het mandaatgebied van de Volkenbond Zuid-West Afrika, 1928-1943

552 Stukken betreffende de inwerkingtreding van het handvest der Verenigde Naties en de herdenking daarvan, 1943-1949

553-556 Stukken betreffende het politieke geschil tussen Zuid-Afrika en de Verenigde Naties over apartheid, 1946-1954; met retroacta 1943

553 1946-1949

554 1950

555 1951-1952

556 1953-1954

557-559 Stukken betreffende het geschil tussen Zuid-Afrika en de Verenigde Naties over Zuid-West Afrika, 1946-1953

557 1946-1947

558 1948-1950

559 1951-1953

560 Stukken betreffende het voorstel van de Commissie voor internationaal recht van de VN voor de codificatie van het regime voor de volle zee, 1952

B. DIPLOMATIEKE EN CONSULAIRE WERKZAAMHEDEN VOOR DE REGERING VAN DUITSLAND

561-562 Agenda's, overgenomen van het Duitse consulaat in verband met de behartiging van de Duitse belangen door Nederland, 1933-1939

561 apr. 1933 - apr. 1938

562 jan. 1938 - sep. 1939

563 Correspondentie inzake de waarneming van Duitse belangen door de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordigers in Zuid-(West) deze belangenbehartiging door de Spaanse regering, 1939-1944

564 Instructies inzake het uitoefenen van consulaire en comptabele werkzaamheden

met betrekking tot de waarneming van de Duitse belangen,
1939-1941

145 Stukken betreffende de huiszoeking door de Zuid-Afrikaanse politie in het Nederlandse consulaat te Windhoek, waarbij dossiers van het vroegere Duitse consulaat werden meegenomen,
1939-1940

565 Stukken betreffende de diplomatieke immuniteit van de Duitser H.W. Goerbert, verbonden aan het gezantschap om te assisteren bij de waarneming van de Duitse belangen,
1939

566 Stukken betreffende het vertrek van de Duitse diplomatieke en consulaire vertegenwoordigers uit Zuid-Afrika,
1939

C. DIPLOMATIEKE EN CONSULAIRE WERKZAAMHEDEN VOOR DE REGERING VAN INDONESIË

567 Stukken betreffende de waarneming van de belangen van der republiek Indonesië door de Nederlandse vertegenwoordiging in Zuid-Afrika,
1950-1953

568 Stukken betreffende de verantwoording door de gezant van ontvangsten en uitgaven gedaan voor de regering van Indonesië,
1949-1954

D. DIPLOMATIEKE EN CONSULAIRE WERKZAAMHEDEN VOOR DE REGERING VAN LUXEMBURG

569 Stukken betreffende de belangenbehartiging van Luxemburgse onderdanen,
1932-1940

II. INVENTARIS ARCHIEF CONSULAAT TE PRETORIA

- 570-571** Correspondentie van de consul en waarnemende consul te Pretoria met de gezant.
1941-1946
570 inzake de dienstplicht, 1941-1942
571 inzake het consulaat, 1944-1946
- 572** Correspondentie tussen de consul en de Militaire Missie te Pretoria inzake
Nederlandse dienstplichtigen en hun verwanten.
1942-1946
- 573** Stukken betreffende het in dienst blijven bij de KLM van Zuidafrikaanse piloten in
geval de KLM gemilitariseerd zou worden in tijden van oorlog.
1950

BIJLAGEN

CONCORDANS

Bij de ordening van het archief zijn de meeste stukken opnieuw ingedeeld (zie inleiding).

De op de stukken en in de indicateurs voorkomende lettercode (zie inv.nr. 95) werd gebruikt tot ca. 1953. Januari 1952 werd een begin gemaakt met de invoering van de decimale archiefcode van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (zie inv.nr. 96.).

De op de stukken voorkomende codeletters en nummers staan in de inventaris tussen haakjes geplaatst achter de nieuwe inventarisnummers. In de concordans staan in de eerste kolom de codeletters en in de tweede kolom de nieuwe inventarisnummers. De codenummers van de decimale archiefcode zijn niet in de concordans opgenomen.

Concordans van oude codeletter naar inventarisnummer

Oud nr. (codeletter)	Inv.nr.
A2	206,207
A18	230
C2	165-168
C3	179-181
C4	136,179-181
C7	159,188,240
C8	174
C22	182
C26	132
D2	244, 474
D4	259,262,265,272,543
D5	114, 264, 271
D6	353
D7	191,256
D8	311, 312, 332
D11	215, 231, 333
D14	309,320-322, 324, 336, 338
D16	125,126,281-306
D21	339
D27	263
D35	246
D39	349
D44	52,352

Oud nr. (codeletter)	Inv.nr.
D54	242, 245, 260
E1	57, 224, 225, 373
E2	205, 222, 223, 381
E4	381
E23	227
E34	57
E44	208
EL6	199-201
F23	387
F25	569
F26	274
F30	388
G1	96
G2	39-41, 66-68, 188, 210, 570, 571
G3	47, 66-68, 422
G5	48-50, 61,62,563
G6	45
G13	144
G22	53, 54
G27	55
G30	388
G32	50
H1	108
H4	135, 169
H9	374
H12	563-566
H13	563
K5	165
K7	66-69
K10	58, 61-63
K12	74-94
K13	74-94
K14	48,74-94
K15	74-94
K16	74-94
K17	74-94, 145, 53

Oud nr. (codeletter)	Inv.nr.
K18	74-94
K20	74-94
K22	74-94
K24	74-94
K30	148, 149
K31	74-94
K36	74-94
K37	74-94
K40	31
K43	74-94
L2	563
L3	195, 537
L5	419
L16	209
L19	527, 536
L20	527, 528
L21	513, 534
L22	531
L23	527, 529
L24	532
L25	530, 533
M3	232, 233, 237
M5	232, 233, 236-238
M6	238
M8	240
N1	185, 186
N2	188
O1	119-121
O2	125, 126
O6	117
O7	118
O11	122
O13	124
O17	389
P1	355, 357-359, 364-367, 372, 375-379, 383, 384, 389, 406-409, 412, 413, 418, 550, 551

Oud nr. (codeletter)	Inv.nr.
P2	213,357-359, 373, 548, 551
P3	407-409
P4	160,161,227, 368, 372
P6	407-409
P7	220,373
P8	158, 373
P9	133,219
P10	550
P11	372
P14	360
P17	257
P19	406
P22	394
P26	385, 392, 407-409, 413, 552
P27	389
P28	395-405, 488
P29	392, 487, 488
P31	389
Q1	308, 309, 315, 316, 344, 345
Q5	332
Q6	332
Q8	311, 312
Q9	311, 312
Q10	311, 312
Q16	307, 313, 314, 317-319
Q17	346, 350
Q20	342
Q22	348
Q35	335
Q39	266, 267, 272, 318, 319
S	192
T9	211
W1	350
W43	214, 218, 226
W44	183, 221, 563
W48	136, 137, 139

Oud nr. (codeletter)	Inv.nr.
W55	139
W57	258
W59	194
Z2	420, 545, 546
Z3	427, 428, 570-572
Z4	427, 428, 478-480
Z7	477
Z8	125, 126, 242, 390, 391, 394, 522
Z10	427, 428, 431, 523-526
Z14	494
Z17	481
Z19	138
Z20	506-512
Z22	427, 428, 482-484
Z23	427, 428, 430, 431, 433-471, 492, 493
Z23a	498
Z23b	514, 515, 517-519
Z23c	520, 521
Z23g	496
Z23h	475
Z23i	424
Z23l	421-423, 425
Z23m	426
Z23o	421, 432, 476, 516
Z23p	497
Z23q	429
Z23s	473
Z23u	476
Z30	538-542
Z31	427-429, 524-526
Z38	514, 515
Z43	486, 488-491